ព័ត៌មានទូទៅអំពីព្រឹទ្ធសភា
នៃ
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

រៀបចំចងក្រងដោយ
អគ្គនាយកដ្ឋានសេវាច្បាប់ និងសមូហភាពដែនដី

ព្រឹទ្ធសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

មាតិកា

ទំព័រ

អារម្ភកថា...១-២

I **សេចក្តីផ្តើម**...៣-១៩

១.ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី១..៤-៩

២.ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី២...................................១០-១២

៣.ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី៣..................................១២-១៧

៤.ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី៤....................................១៨-១៩

II **ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃព្រឹទ្ធសភា**...២០-២៥

III **លក្ខខណ្ឌ និងកិច្ចដំណើរការនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា**.......................................២៦-២៨

IV **ឋានៈ បុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិសមាជិកព្រឹទ្ធសភា**
....២៨-៣២

១.អភ័យឯកសិទ្ធិដាច់ខាត...២៨

២.អភ័យឯកសិទ្ធិដោយប្រៀប...............................២៨-៣២

V រចនាសម្ព័ន្ធព្រឹទ្ធសភា................................៣២-៤៦

១.រចនាសម្ព័ន្ធនយោបាយ..................................៣២-៣៧

២.រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល......................................៣៧-៤៦

VI តួនាទី ភារកិច្ច និងសមត្ថកិច្ចរបស់ព្រឹទ្ធសភា..៤៧-៥៥

១. មុខងារនីតិកម្ម...៤៧-៥០

២. មុខងារតាមដានការអនុវត្តច្បាប់..........................៥០-៥១

៣. មុខងារតំណាង..៥២-៥៣

៤. មុខងារសហប្រត្តិការអន្តរជាតិ................................៥៤

៥. មុខងារអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន..៥៥

VII មុខងារសំខាន់ៗរបស់គណៈកម្មការនានា.....៥៥-៥៨

១.មុខងារនីតិកម្ម...៥៥-៥៧

២.មុខងារតាមដានការអនុវត្តច្បាប់ ៥៧

៣.មុខងារព័ត៌មាន ៥៧-៥៨

VIII ថវិកាស្វយ័តរបស់ព្រឹទ្ធសភា........................៥៨-៥៩

IX ការប្រជុំរបស់ព្រឹទ្ធសភា...............................៦០-៦៥

X **នីតិវិធីនៃការពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហានាំងពួងរបស់ព្រឹទ្ធសភា**..៦៦-៧២

១-ប្រជុំគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ដើម្បីពិនិត្យ និងសម្រេចលើសំណើរបស់រដ្ឋសភា.....................................៦៦-៦៧

២-គណៈកម្មការទទួលបន្ទុកពិនិត្យសិក្សាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់...៦៧-៦៩

៣-ប្រជុំគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ដើម្បីពិនិត្យ និងសម្រេចលើសំណើរបស់គណៈកម្មការនានា សុំដាក់ចូលរបៀបវារៈសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា..៦៩-៧០

៤- ប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង.............៧០-៧២

XI **ការចូលជាធរមាននៃច្បាប់**...........................៧២-៧៤

XII **អំពីការទុកជាការប្រញាប់**...........................៧៤-៧៦

XIII **អំពីការបង្វិលទៅបង្វិលមករវាងរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា**...៧៧-៨០

XIV ភាពខុសគ្នារវាងរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា....៨០-៨៥

XV សេចក្តីសន្និដ្ឋាន..៨៥-៨៦

ឧបសម្ព័ន្ធ : សេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

អារម្ភកថា

អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា បានរៀបចំចងក្រងសៀវភៅ " **ព័ត៌មានទូទៅអំពីព្រឹទ្ធសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** " ក្នុងគោលបំណង ផ្តល់ជាសញ្ញាណទូទៅ និងជាជំនួយស្មារតីសម្រាប់អ្នកអាន ដែលចង់សិក្សាឈ្វេងយល់អំពីព្រឹទ្ធសភា ។

សៀវភៅនេះ ពិពណ៌នាអំពីការរៀបចំ ការប្រព្រឹត្តទៅ និងនីតិវិធីដំណើរការការងារ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការអនុ-វត្តមុខងារនីតិកម្ម មុខងារតំណាង មុខងារតាមដានការអនុវត្តច្បាប់ មុខងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងមុខងារអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន ស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ បទដ្ឋានគតិយុត្តនានា និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ព្រឹទ្ធសភា ។

អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា សូមកោតសរសើរ និងថ្លែងអំណរគុណ ចំពោះក្រុមការងារនៃអគ្គនាយកដ្ឋានសេវាច្បាប់ និងសមូហភាពដែនដី ដែលបានខិតខំរៀបចំចងក្រងឯកសារនេះឡើង ដើម្បីជាជំនួយស្មារតីជួយដល់ការ

ប្រតិបត្តិការងាររបស់មន្ត្រីអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន និងជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ សិស្ស និស្សិត និងសាធារណជនទូទៅ ដែលមានបំណងចង់សិក្សាឈ្វេងយល់អំពីព្រឹទ្ធសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ១២រោច ខែមាឃ ឆ្នាំកុរ ឯកស័ក ព.ស.២៥៦៣

រាជធានីភ្នំពេញ,ថ្ងៃទី២០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០

អគ្គលេខាធិការ

អ៊ុំ សារិទ្ធ

I- សេចក្ដីផ្ដើម

ក្រោយការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី២ តាមរយៈកិច្ចប្រជុំរវាងថ្នាក់ដឹកនាំជាន់ខ្ពស់របស់គណបក្សនយោបាយធំៗទាំងពីរ ដែលទទួលបានអាសនៈនៅរដ្ឋសភា គឺគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា និងគណបក្សហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច នៅថ្ងៃទី១២-១៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៨ ក្រោមព្រះរាជាធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ របស់សម្ដេចព្រះបរមរតនកោដ្ឋ **នរោត្តម សីហនុ** អតីតព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅព្រះបរមរាជវាំង ក្នុងស្មារតីលើកកម្ពស់ការបង្រួបបង្រួមជាតិ ផ្សះផ្សាជាតិ ពង្រឹងស្ថិរភាពនយោបាយ និងបន្តប្រវត្តិសាស្ត្រទ្វិកសភា នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយបានឯកភាពធ្វើវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឆ្នាំ១៩៩៣ ដើម្បីបង្កើតឱ្យមានព្រឹទ្ធសភាឡើងវិញ ។

ការបង្កើតព្រឹទ្ធសភា គឺជាព្រឹត្តិការណ៍នយោបាយដ៏សំខាន់ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ដោយបានបង្ហាញនូវពន្លឺថ្មីមួយសម្រាប់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា តាមរយៈការពង្រឹងពង្រីកស្មារតីបង្រួបបង្រួមជាតិ ផ្សះផ្សាជាតិ ស្ថិរភាពនយោបាយ និង

ការប្តេជ្ញាចិត្តក្នុងការកសាងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស និងនីតិរដ្ឋ ។

អនុលោមតាមច្បាប់ធម្មនុញ្ញ ស្តីពីវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានចូលជាធរមាននាថ្ងៃទី៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៩ ព្រឹទ្ធសភាត្រូវបានបង្កើតឡើង និងបានបើកសម័យប្រជុំលើកទី១ នីតិកាលទី១ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៩ ។

១. ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី១ (១៩៩៩-២០០៦)

ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី១ កើតឡើងដោយការតែងតាំងសម្រាប់រយៈពេល៥ឆ្នាំ មានសមាជិកចំនួន៦១រូប ក្នុងនោះសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួន០២រូប ត្រូវបានតែងតាំងដោយព្រះមហាក្សត្រ រីឯប្រធាន និងអនុប្រធានទាំងពីររបស់ព្រឹទ្ធសភា ត្រូវបានតែងតាំងដោយព្រះមហាក្សត្រ តាមសំណើរបស់ប្រធានរដ្ឋសភា ។ ដោយឡែក សមាជិកដទៃទៀត ត្រូវបានជ្រើសរើសចេញពីក្នុងចំណោមសមាជិក សមាជិកា នៃគណបក្សនយោបាយទាំងបី (គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា គណបក្សហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច និងគណបក្សសមរង្ស៊ី) ដែលមានអាសនៈនៅរដ្ឋសភា ហើយត្រូវបានតែងតាំងដោយ

ព្រះមហាក្សត្រ តាមសំណើរបស់ប្រធានរដ្ឋសភា និងប្រធានព្រឹទ្ធសភាដែលក្នុងនោះមាន ៖

- គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា (CPP) ៣១រូប
- គណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច (FUN) ២១រូប
- គណបក្សសមរង្ស៊ី (SRP) ០៧រូប ។

ក្នុងចំណោមសមាជិកព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី១សរុបទាំង៦១រូប មានសមាជិកាចំនួន១០រូប ។

ការរៀបចំ ការប្រព្រឹត្តទៅ និងដំណើរការការងាររបស់ព្រឹទ្ធសភា ត្រូវអនុវត្តតាមបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង និងបទដ្ឋានគតិយុត្តនានារបស់ព្រឹទ្ធសភា និងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ ព្រមទាំងរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ក្នុងនីតិកាលទី១ ព្រឹទ្ធសភាដែលកើតឡើងដោយការតែងតាំង ការបែងចែកអាសនៈនៅក្នុងគណៈកម្មការនានាអនុវត្តដូចរដ្ឋសភានីតិកាលទី២ដែរ គឺយករូបមន្ត ៤+៤+១ មានន័យថា គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ទទួលបានអាសនៈជាប្រធានគណៈកម្មការចំនួន០៤ (គណៈកម្មការ ទី៣, ៤, ៥, ៦) គណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច ទទួលបានអាសនៈជាប្រធានគណៈ

កម្មការចំនួន០៤ (គណៈកម្មការទី១, ២, ៨, ៩) និងគណបក្សសមរង្ស៊ី ទទួលជាប្រធានគណៈកម្មការចំនួន០១ គឺគណៈកម្មការទី៧ ។ ដោយឡែក អនុប្រធានគណៈកម្មការនានា គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ទទួលបានអាសនៈចំនួន០៥ (គណៈកម្មការទី១, ២, ៧, ៨, ៩) និងគណបក្សហ៊្វុនស៊ីនប៉ិច ទទួលបានអាសនៈចំនួន០៤ (គណៈកម្មការទី៣, ៤, ៥, ៦) ។

ព្រឹទ្ធសភា មានគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍មួយ សម្រាប់ដឹកនាំ ចាត់ចែង និងពិនិត្យសម្រេចរាល់ការងារផ្សេងៗ ក្នុងលក្ខខណ្ឌកំណត់នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង ។ ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ជាប្រធានគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ អនុប្រធានទាំងពីរ និងប្រធានគណៈកម្មការនានារបស់ព្រឹទ្ធសភា ជាសមាជិក ។

ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី១ មានគណៈកម្មការចំនួន០៩ ជាសេនាធិការក្នុងការអនុវត្តមុខងាររបស់ខ្លួន ដែលត្រូវបានបែងចែកទៅតាមវិស័យជាសមត្ថកិច្ច ដូចខាងក្រោម ៖

១- គណៈកម្មការការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងទទួលពាក្យបណ្ដឹង ។

២- គណៈកម្មការហិរញ្ញវត្ថុ និងធនាគារ ។

៣- គណៈកម្មការសេដ្ឋកិច្ច ផែនការ វិនិយោគ កសិកម្ម អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងបរិស្ថាន ។

៤- គណៈកម្មការមហាផ្ទៃ ការពារជាតិ អង្កេត និងបោសសម្អាត ។

៥- គណៈកម្មការកិច្ចការបរទេស សហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ឃោសនាការ និងព័ត៌មាន ។

៦- គណៈកម្មការនីតិកម្ម ។

៧- គណៈកម្មការអប់រំ ធម្មការ វប្បធម៌ និងទេសចរណ៍ ។

៨- គណៈកម្មការសុខាភិបាល សង្គមកិច្ច ការងារ និងកិច្ចការនារី ។

៩- គណៈកម្មការសាធារណការ ដឹកជញ្ជូន ទូរគមនាគមន៍ ប្រៃសណីយ៍ ឧស្សាហកម្ម ថាមពល និងពាណិជ្ជកម្ម ។

ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី១ បានបន្តនីតិកាល ចំនួន២ដង (ម្តង១ឆ្នាំ) តាមព្រះរាជក្រឹត្យ ៖

- លើកទី១ : ព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/០២០៤/០៣០ ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៤ (គិតចាប់

ពីថ្ងៃទី២៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៤ ដល់ថ្ងៃទី២៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៥) ។

- *លើកទី២ : ព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/១២០៥/០៧០ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៥ (គិតចាប់ពីថ្ងៃទី២៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៥ រហូតដល់ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី២ ចូលកាន់តំណែង) ។*

❖ **សម្គាល់** :

សមាសភាពថ្នាក់ដឹកនាំព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី១ មានសម្ដេច **ជា ស៊ីម** *ជាប្រធាន* (CPP) *ព្រះអង្គម្ចាស់* **ស៊ីសុវត្ថិ ជីវ័នមុនីរ៉ែក្ស** *ជាអនុប្រធានទី១* (FUN) *និងឯកឧត្តម* **ញឹក ប៊ុនឆៃ** *ជាអនុប្រធានទី២* (FUN) *។ មកដល់ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៤ ឯកឧត្តម* **ញឹក ប៊ុនឆៃ** *បានលាលែងទៅបំពេញការងារក្នុងរាជរដ្ឋាភិបាល ហើយគណបក្សហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិចបានស្នើតែងតាំងឯកឧត្តម* **ប៉ោ ប៊ុនស្រ៊ឺ** *ជំនួស ។*

ក្នុងនីតិកាលទី១នេះ ព្រឹទ្ធសភាបានផ្ដួចផ្ដើមគំនិតស្នើច្បាប់ស្ដីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៥ នាសម័យប្រជុំលើកទី២ នីតិកាលទី៣ ហើយព្រឹទ្ធសភាបាន

ពិនិត្យចប់សព្វគ្រប់លើទម្រង់ និងគតិច្បាប់នេះទាំងស្រុង នៅថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៥ នាសម័យប្រជុំលើកទី៩ នីតិកាលទី១ ព្រមទាំងក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានប្រកាសថា ស្របនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ តាមសេចក្ដីសម្រេចលេខ : ០៧០/០០២/ ២០០៥/ កបធ.ច ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៥ ។

ច្បាប់នេះ ត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៦០៥/០២០ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៥ ។

អនុលោមតាមច្បាប់ស្ដីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ចាប់ពីនីតិកាលទី២ និងនីតិកាលបន្តបន្ទាប់ ព្រឹទ្ធសភាកើតឡើងដោយការបោះឆ្នោតជាអសកលផង ជ្រើសតាំងផង និងចាត់តាំងផង សម្រាប់រយៈពេល៦ឆ្នាំ ។

២. ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី២ (២០០៦-២០១២)

ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី២ បានប្រព្រឹត្តទៅ នៅថ្ងៃទី២២ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៦ ។

ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី២ មានសមាជិកចំនួន៦១រូប ក្នុងនោះ៥៧រូប ត្រូវបានបោះឆ្នោតជាអសកល ០២រូបត្រូវបានចាត់តាំងដោយព្រះមហាក្សត្រ និង០២រូបទៀតត្រូវបានជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋសភា តាមមតិភាគច្រើនដោយប្រៀប ។

ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី២ បានបើកសម័យប្រជុំដំបូងនៅថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៦ ក្រោមព្រះរាជាធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ របស់ព្រះករុណាព្រះបាទ សម្តេចព្រះបរមនាថ **នរោត្តម សីហមុនី** ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ក្នុងចំណោមសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ៥៧រូប ដែលបានជាប់ឆ្នោត មានសមាសភាពមកពី ៖

១- គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា (CPP) ចំនួន ៤៥រូប

២- គណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច (FUN) ចំនួន ១០រូប

៣-គណបក្សសមរង្ស៊ី (SRP) ចំនួន ០២រូប ។

ក្នុងចំណោមសមាជិកព្រឹទ្ធសភាសរុបទាំង៦១រូប មាន

សមាជិកាចំនួន០៩រូប ។

ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី២ មានគណៈកម្មការចំនួន០៩ ដែលក្នុងនោះ តាមរយៈការបោះឆ្នោតជ្រើសរើស និងជ្រើសតាំង ស្របតាមនីតិវិធីកំណត់ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ទទួលបានអាសនៈជាប្រធានគណៈកម្មការចំនួន០៥ (គណៈកម្មការទី២, ៣, ៤, ៥, ៦) គណបក្សហ៊្វុនស៊ីនប៉ិច ទទួលបានអាសនៈជាប្រធានគណៈកម្មការចំនួន០៣ (គណៈកម្មការទី១, ៨, ៩) និងគណបក្សសមរង្ស៊ី ទទួលបានអាសនៈជាប្រធានគណៈកម្មការចំនួន ០១ គឺគណៈកម្មការទី៧ ។ ដោយឡែក អនុប្រធានគណៈកម្មការ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាទទួលបានអាសនៈចំនួន ០៤ (គណៈកម្មការទី១, ៦, ៨, ៩) និងគណបក្សហ៊្វុនស៊ីនប៉ិច ទទួលបានអាសនៈចំនួន០៥(គណៈកម្មការទី២, ៣, ៤, ៥, ៦) ។

- **សម្គាល់** :

សមាសភាពថ្នាក់ដឹកនាំព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី២ មាន **សម្តេចអគ្គមហាធម្មពោធិសាល ជា ស៊ីម** ជាប្រធាន (CPP) **សម្តេច ស៊ីសុវត្ថិ ជីវ័នមុនីរ័ក្ស** ជាអនុប្រធានទី១ (FUN) និង**ឯកឧត្តម ទេព ងន** ជាអនុប្រធានទី២ (CPP) ។

៣. ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី៣ (២០១២-២០១៨)

ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា សម្រាប់នីតិកាលទី៣ បានប្រព្រឹត្តទៅ នាថ្ងៃអាទិត្យ ទី២៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០១២ ។

ជាលទ្ធផលក្នុងចំណោមសមាជិក ៥៧រូប ដែលជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោតមានសមាសភាពមកពី៖

- គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា(CPP)ចំនួន៤៦រូប
- គណបក្សសមរង្ស៊ី(SRP) ចំនួន១១រូប ។

ក្នុងចំណោមសមាជិកព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី៣សរុបទាំង ៦១រូប មានសមាជិកាចំនួន១០រូប ។

ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី៣ បានបើកសម័យប្រជុំដំបូង នៅថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១២ ក្រោមព្រះរាជាធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ របស់ព្រះករុណាព្រះបាទ សម្តេចព្រះបរមនាថ **នរោត្តម សីហមុនី** ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

❖ **សម្គាល់** :

សមាសភាពថ្នាក់ដឹកនាំព្រឹទ្ធសភា មាន **សម្តេចអគ្គមហាធម្មពោធិសាល ជា ស៊ីម** ជាប្រធាន (CPP) **ឯកឧត្តម សាយ ឈុំ** ជាអនុប្រធានទី១ (CPP) និង**ឯកឧត្តម ទេព ងន** ជាអនុប្រធានទី២ (CPP) ។

ចាប់ពីដំណើរការសម័យប្រជុំដំបូង និងបន្តរហូតមកដល់ពាក់កណ្តាលនីតិកាលទី៣ គណៈកម្មការនានា នៃព្រឹទ្ធសភាមានចំនួន០៩ ហើយសមាសភាពក្នុងគណៈកម្មការដែលបានជាប់ឆ្នោតតាមរយៈការបោះឆ្នោតជ្រើសរើស និងជ្រើសតាំងស្របតាមបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា គឺមកពីគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ ទាំងប្រធាន អនុប្រធាន លេខាធិការ និងសមាជិកគណៈកម្មការ ។

ដោយអនុលោមតាមកិច្ចព្រមព្រៀង ស្តីពីដំណោះ

ស្រាយនយោបាយ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៤ រវាងគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា និងគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ក្រុមការងាររបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា និងក្រុមការងាររបស់គណបក្សសមរង្ស៊ី បានឯកភាពចុះកិច្ចព្រមព្រៀង ស្តីពីការរៀបចំឡើងវិញនូវក្បាលម៉ាស៊ីនដឹកនាំព្រឹទ្ធសភា នៅថ្ងៃទី ១១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤ ។

តាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងខាងលើ ព្រឹទ្ធសភាបានធ្វើវិសោធនកម្មប្រការ១៩នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា ។ ប្រការ១៩ថ្មីនៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា គណៈកម្មការនានារបស់ព្រឹទ្ធសភាមានដូចខាងក្រោម ៖

១- គណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្ស ទទួលពាក្យបណ្តឹង និងអង្កេត ។

២- គណៈកម្មការសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ ធនាគារ និងសវនកម្ម ។

៣- គណៈកម្មការផែនការ វិនិយោគ កសិកម្ម ធនធានទឹក ឧតុនិយម អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងបរិស្ថាន ។

៤- គណៈកម្មការមហាផ្ទៃ ការពារជាតិ ទំនាក់ទំនង

រដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា អធិការកិច្ច និងមុខងារសាធារណៈ ។

៥- គណៈកម្មការកិច្ចការបរទេស សហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ឃោសនាការ និងព័ត៌មាន ។

៦- គណៈកម្មការនីតិកម្ម និងយុត្តិធម៌ ។

៧- គណៈកម្មការអប់រំ យុវជន កីឡា ធម្មការសាសនា វប្បធម៌ វិចិត្រសិល្បៈ និងទេសចរណ៍ ។

៨- គណៈកម្មការសុខាភិបាល សង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន យុវនីតិសម្បទា ការងារ បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងកិច្ចការនារី ។

៩- គណៈកម្មការសាធារណការ ដឹកជញ្ជូន អាកាសចរស៊ីវិល ប្រៃសណីយ៍ ទូរគមនាគមន៍ ឧស្សាហកម្ម រ៉ែ ថាមពល ពាណិជ្ជកម្ម រៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ។

១០- គណៈកម្មការអង្កេត បោសសម្អាត និងប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ។

ទន្ទឹមនឹងនេះ សមាសភាពក្នុងគណៈកម្មការទាំង១០

ត្រូវបានរៀបចំកែសម្រួលបោះឆ្នោតជ្រើសរើស និងជ្រើសតាំងឡើងវិញ ។ សមាជិកព្រឹទ្ធសភាពីគណបក្សសមរង្ស៊ីទាំង១១រូប ត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងគណៈកម្មការទាំងអស់ក្នុងនោះមាន អាសនៈប្រធានគណៈកម្មការចំនួន២ គឺគណៈកម្មការទី១ និងទី១០ អនុប្រធានគណៈកម្មការចំនួន២ គឺគណៈកម្មការទី៣ និងទី៧ លេខាធិការគណៈកម្មការចំនួន២ គឺគណៈកម្មការទី១ និងទី១០ ព្រមទាំងសមាជិក៥រូបទៀតបញ្ចូល១រូបៗ ទៅក្នុងគណៈកម្មការទី១,៣,៧,៨ និងទី១០ ។

មុខតំណែង	គ/១	គ/២	គ/៣	គ/៤	គ/៥	គ/៦	គ/៧	គ/៨	គ/៩	គ/១០
ប្រធាន										
អនុប្រធាន										
លេខាធិការ										
សមាជិក										
សមាជិក										

❖ **សម្គាល់ :**

ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី៣ មានសម្តេចអគ្គមហាធម្មពោធិសាល **ជា ស៊ីម** ជាប្រធាន ឯកឧត្តម **សាយ ឈុំ** ជាអនុប្រធានទី១ និងឯកឧត្តម **ទេព ងន** ជាអនុប្រធានទី២ ។ នៅថ្ងៃទី៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥ សម្តេចអគ្គមហាធម្មពោធិសាល **ជា ស៊ីម** ប្រធានព្រឹទ្ធសភាបានទទួលមរណភាព ។ ក្នុងសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភាជាវិសាមញ្ញ នាថ្ងៃទី៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥ សម្តេចវិបុលសេនាភក្តី **សាយ ឈុំ** ត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសជាប្រធានព្រឹទ្ធសភា និងឯកឧត្តម **នៃ ប៉េណា** ជាអនុប្រធានទី១ ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី៣ ។

៤. ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី៤ (២០១៨-២០២៤)

ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភាសម្រាប់នីតិកាលទី៤ ប្រព្រឹត្តទៅនាថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៨ ។

ជាលទ្ធផលគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ទទួលបាននូវអាសនៈទាំងអស់ចំនួន៥៨ សម្រាប់៨ភូមិភាគ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

សម្រាប់នីតិកាលទី៤ សមាជិកព្រឹទ្ធសភាសរុបមានចំនួន៦២រូប បង្កើន០១អាសនៈ នៅមណ្ឌលភូមិភាគទី៧ (៥៨រូប ជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោត ០២រូបចាត់តាំងដោយព្រះមហាក្សត្រ ០២រូបជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋសភា តាមមតិភាគច្រើនដោយប្រៀប) ស្របគ្នានឹងរដ្ឋសភាបង្កើន០២អាសនៈនៅមណ្ឌលខេត្តព្រះសីហនុ (រដ្ឋសភានីតិកាលទី៦ មានសមាជិកសរុប ចំនួន១២៥រូប) ។

ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី៤ បានបើកសម័យប្រជុំដំបូងនាថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៨ ក្រោមព្រះរាជាធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ របស់ព្រះករុណាព្រះបាទ សម្តេចព្រះបរមនាថ **នរោត្តម សីហមុនី** ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ក្នុងចំណោមសមាជិកព្រឹទ្ធសភា នីតិកាលទី៤ ទាំង ៦២រូប មានសមាជិកា ចំនួន ១០រូប ។

❖ **សម្គាល់** :

សមាសភាពថ្នាក់ដឹកនាំព្រឹទ្ធសភា មានសម្តេចវិបុលសេនាភក្តី **សាយ ឈុំ** ជាប្រធាន ឯកឧត្តម **នៃ ប៉េណា** ជាអនុប្រធានទី១ និងឯកឧត្តម **ទេព ងន** ជាអនុប្រធានទី២ ។

នៅថ្ងៃទី២៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកឧត្តម **នៃ ប៉េណា** អនុប្រធានទី១ព្រឹទ្ធសភា បានទទួលមរណភាព ។ ក្នុងសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភាជាវិសាមញ្ញ នាថ្ងៃទី១១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកឧត្តម **ស៊ឹម កា** ត្រូវបានព្រឹទ្ធសភាធ្វើការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសជាអនុប្រធានទី១ ព្រឹទ្ធសភា ។

II- ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃព្រឹទ្ធសភា

ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃព្រឹទ្ធសភា ត្រូវបានកំណត់ក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា ។

ព្រឹទ្ធសភាបើកសម័យប្រជុំដំបូងនៃនីតិកាលនីមួយៗ ៦០ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ក្រោយពេលបោះឆ្នោត តាមការកោះប្រជុំរបស់ព្រះមហាក្សត្រ ។

ព្រះមហាក្សត្រ ឬព្រះរាជតំណាងទ្រង់ប្រទាន ឬផ្តល់កិត្តិយស ចំពោះការបើកសម័យប្រជុំដំបូង នៃនីតិកាលនីមួយៗ ។

ក្រោយពីព្រះមហាក្សត្រ ឬព្រះរាជតំណាងទ្រង់បាន ឬបានបើកនីតិកាលព្រឹទ្ធសភារួចហើយ បើព្រឹទ្ធសភាមានសមាជិកវត្តមានលើសពីពាក់កណ្តាលនៃចំនួនសមាជិកទាំងមូល ព្រឹទ្ធសភាអាចដំណើរការបន្តក្រោមអធិបតីភាពនៃប្រធានបណ្តោះអាសន្ន១រូប ជាសមាជិកព្រឹទ្ធសភាជាប់ឆ្នោត ឬចាត់តាំងអាយុច្រើនជាងគេដែលវត្តមាន ហើយឥតមានបណ្តឹងតវ៉ា ព្រមទាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភាជាប់ឆ្នោត ឬចាត់តាំងចំនួន៥រូប អាយុតិចជាងគេដែលវត្តមាន ជាលេខាធិការដើម្បីជួយប្រធានក្នុងការងារ ។

ក្រោមការដឹកនាំរបស់ប្រធានបណ្តោះអាសន្ននេះ ព្រឹទ្ធសភា ត្រូវចាប់ផ្តើមការងារដូចតទៅ ៖

ក- ប្រកាសសុពលភាពនៃអាណត្តិរបស់សមាជិកនីមួយៗ ។

ខ- បោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធាន និងអនុប្រធានទាំងពីររបស់ព្រឹទ្ធសភា ។

មិនអាចជជែកពិភាក្សាអ្វីឡើយ នៅក្រោមអធិបតីភាពរបស់ប្រធានបណ្តោះអាសន្ន ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភាទាំងអស់ត្រូវធ្វើសច្ចាប្រណិធានមុនពេលចូលកាន់តំណែង ។

មុនចាប់ផ្តើមការងារ ក្រោមអធិបតីភាពនៃប្រធានរបស់ខ្លួន ព្រឹទ្ធសភាដំណើរការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិកគណៈកម្មការនានា ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា តាមវិធីបោះឆ្នោតសម្ងាត់ និងអនុម័តបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា កំណត់អំពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃព្រឹទ្ធសភា ដោយសំឡេងភាគច្រើនដាច់ខាត នៃចំនួនសមាជិកព្រឹទ្ធសភាទាំងមូល ។

គណៈកម្មការនីមួយៗ មានសមាជិកយ៉ាងតិចចំនួន ០៥រូប ។

ក្រោយពីបានទទួលការគាំទ្រពីអង្គព្រឹទ្ធសភារួចហើយ មុនចាប់ផ្ដើមការងាររបស់ខ្លួន គណៈកម្មការនីមួយៗ ត្រូវប្រជុំផ្ទៃក្នុងគណៈកម្មការ ដើម្បីបោះឆ្នោតសម្ងាត់ជ្រើសតាំងប្រធាន អនុប្រធាន និងលេខាធិការរបស់គណៈកម្មការនីមួយៗ ។

គណៈកម្មការនីមួយៗ ត្រូវកំណត់តួនាទី ភារកិច្ច និងសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនឱ្យស្របនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា និងច្បាប់ជាធរមាន រួចដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ពិនិត្យ និងសម្រេច ។

ព្រឹទ្ធសភា នីតិកាលទី ៤
សម័យប្រជុំដំបូង

ហិបឆ្នោត

ព្រឹទ្ធសភា នីតិកាលទី ៤
សម័យប្រជុំលើកទី ១

ព្រឹទ្ធសភា នីតិកាលទី ៤
សម័យប្រជុំលើកទី ១

III- លក្ខខណ្ឌ និងកិច្ចដំណើរការនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា

ការរៀបចំបែបបទ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃការចាត់តាំង និងការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ព្រមទាំងការកំណត់អំពីអ្នកបោះឆ្នោត អង្គបោះឆ្នោត និងមណ្ឌលបោះឆ្នោត កំណត់ដោយច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ។

ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ត្រូវធ្វើឡើង០៦ (ប្រាំមួយ) ឆ្នាំម្តង នៅថ្ងៃអាទិត្យ សប្តាហ៍ទី៨ មុនដំណាច់ឆ្នាំទី៦ នៃនីតិកាលព្រឹទ្ធសភា លើកលែងតែក្នុងករណីដែលមានចែងក្នុងបទប្បញ្ញត្តិមាត្រា១០២ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។

កាលបរិច្ឆេទនៃការបោះឆ្នោត ត្រូវកំណត់ និងប្រកាសដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រី តាមសំណើរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ។ នីតិកាលព្រឹទ្ធសភា ត្រូវផុតកំណត់នៅពេលព្រឹទ្ធសភាថ្មីចូលកាន់តំណែង ។ ព្រឹទ្ធសភា មានចំនួនសមាជិកយ៉ាងច្រើនស្មើនឹងពាក់កណ្តាលនៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភាទាំងមូល ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ចំនួន២(ពីរ)រូប ត្រូវបានចាត់តាំងដោយព្រះមហាក្សត្រ ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ចំនួន២(ពីរ)រូប ត្រូវបានរដ្ឋសភាជ្រើសតាំងតាមមតិភាគច្រើនដោយប្រៀប ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភាឯទៀត ត្រូវជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោតអសកល មិនចំពោះតាមវិធីជ្រើសរើសឆ្នោតជាសម្ងាត់ ។

ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ត្រូវអនុវត្តតាមប្រព័ន្ធសមាមាត្រ និងការបែងចែកអាសនៈ តាមមណ្ឌល ត្រូវធ្វើតាមរូបមន្តមធ្យមភាគខ្ពស់បំផុត ដូចមានកំណត់ក្នុងមាត្រា១៣៥ នៃច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ ។

មណ្ឌលបោះឆ្នោតរបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា មានចំនួន៨ភូមិភាគ ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភាក្នុងព្រឹទ្ធសភា គឺជាតំណាងរបស់ប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ពុំមែនគ្រាន់តែជាតំណាងឲ្យភូមិភាគរបស់ខ្លួននោះទេ ។

គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត មានសមត្ថ

កិច្ចគ្រប់គ្រងការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ។

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ មានសមត្ថកិច្ចធានា ការពារការគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ បកស្រាយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័ត និងព្រឹទ្ធសភាបានពិនិត្យចប់សព្វគ្រប់ហើយ ។

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញមានសិទ្ធិពិនិត្យ និងសម្រេចអំពីករណីវិវាទកម្មទាក់ទងនឹងការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ និងការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ។

សេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ជាសេចក្តីសម្រេចបិទផ្លូវតវ៉ា ។

IV- **ឋានៈ បុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិសមាជិកព្រឹទ្ធសភា**

ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈសមាជិកព្រឹទ្ធសភាបានកំណត់នូវអភ័យឯកសិទ្ធិសភា ឋានៈ បុព្វសិទ្ធិ វិសមិតភាព និងលក្ខខណ្ឌចាំបាច់នានា ដើម្បីធានាជូនដល់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ក្នុងការបំពេញភារកិច្ច ស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភា មានអភ័យឯកសិទ្ធិសភា ។ អភ័យ

ឯកសិទ្ធិសភា ត្រូវបានចែកចេញជាពីរផ្នែក គឺ ៖

១/. អភ័យឯកសិទ្ធិដាច់ខាត

ជាការធានាក្នុងការបញ្ចេញយោបល់ ឬការបញ្ចេញមតិក្នុងការអនុម័តទាំងឡាយ របស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការបំពេញតួនាទីជាសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ។

២/. អភ័យឯកសិទ្ធិដោយប្រៀប

ជាការធានាមិនឱ្យមានការចោទប្រកាន់ ការចាប់ខ្លួន ឬការឃុំខ្លួនសមាជិកព្រឹទ្ធសភាណាមួយ ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភា មិនអាចឆ្លៀតប្រើអភ័យឯកសិទ្ធិនេះដោយរំលោភ នាំឲ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសរបស់បុគ្គលដទៃ ដល់ទំនៀមទម្លាប់ល្អរបស់សង្គម ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងដល់សន្តិសុខជាតិបានឡើយ ។ ប្រសិនបើបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ គឺអាចអនុញ្ញាតធ្វើការចោទប្រកាន់ ចាប់ខ្លួន ឃាត់ខ្លួន ឬឃុំខ្លួនតាមច្បាប់ និងនីតិវិធីបានលុះត្រាតែមានការលើកអភ័យឯកសិទ្ធិសភាជាមុនសិន ។ ការស្នើសុំលើកអភ័យឯកសិទ្ធិសភារបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភារូបណាមួយ ត្រូវធ្វើឡើងដោយអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ តាមរយៈរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ដោយមានភ្ជាប់

សេចក្តីថ្លែងហេតុមកជាមួយផង ផ្ញើជូនប្រធានព្រឹទ្ធសភា ។

ការលើកអភ័យឯកសិទ្ធិសភា ក្នុងរយៈពេលសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ត្រូវអនុវត្តតាមនីតិវិធីដូចខាងក្រោម ៖

- ព្រឹទ្ធសភាអាចប្រជុំជាសម្ងាត់តាមការស្នើសុំពីប្រធាន ឬពីសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ចំនួនមួយភាគដប់យ៉ាងតិច ពីព្រះមហាក្សត្រ ពីនាយករដ្ឋមន្ត្រី ឬពីប្រធានរដ្ឋសភា ។
- កូរ៉ុមប្រជុំលើសពី ពីរភាគបី នៃសមាជិកព្រឹទ្ធសភាទាំងមូល ។
- ការអនុម័ត តាមមតិភាគច្រើនពីរភាគបីនៃចំនួនសមាជិកព្រឹទ្ធសភាទាំងមូល ។

ការលើកអភ័យឯកសិទ្ធិសភា ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា ត្រូវប្រជុំ និងអនុម័តស្របតាមបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃព្រឹទ្ធសភា ។

សេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា ត្រូវដាក់ជូនសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភាខាងមុខ ដើម្បីអនុម័តតាមមតិភាគច្រើនពីរភាគបី នៃចំនួនសមាជិកព្រឹទ្ធសភាទាំងមូល ។

ក្នុងករណីសមាជិកព្រឹទ្ធសភាណា បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាក់ស្តែង ក្រសួងមានសមត្ថកិច្ចអាចចោទប្រកាន់ ចាប់ខ្លួន ឃាត់ខ្លួន ឬឃុំខ្លួនបាន ហើយត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ជូនព្រឹទ្ធសភា ឬជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា នៅចន្លោះសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភាជាបន្ទាន់ ដើម្បីសម្រេច ។

ក្នុងករណីទាំងអស់ខាងលើនេះ ការឃុំខ្លួន ការចោទប្រកាន់សមាជិកព្រឹទ្ធសភាណាមួយត្រូវផ្អាក ប្រសិនបើព្រឹទ្ធសភាបញ្ចេញមតិឱ្យផ្អាក តាមមតិភាគច្រើនបីភាគបួន នៃចំនួនសមាជិកព្រឹទ្ធសភាទាំងមូល ។

ក្នុងនីតិកាលរបស់ព្រឹទ្ធសភា អាសនៈរបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ត្រូវប្រកាសថានៅទំនេរ ក្នុងករណីលាលែង បោះបង់ចោលការងារ មកពីវិសមិតភាព ប្រាសចាកសមាជិកភាព ឬទទួលអនិច្ចកម្ម ។ អាសនៈរបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ដែលនៅទំនេរយ៉ាងតិច៦ខែ មុនចប់នីតិកាល ត្រូវបំពេញជំនួសដោយសមាជិកថ្មី ចេញពីប្រភពដើម ដែលមានអាសនៈទំនេរនោះ ដោយមិនចាំបាច់បោះឆ្នោតសាឡើងវិញ ។

មុខងារជាសមាជិកព្រឹទ្ធសភា មានវិសមិតភាពជា

មួយមុខងារសមាជិករដ្ឋសភា សមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាជម្មនុញ្ញ និងវិសមិតភាពជាមួយនឹងការបំពេញមុខងារសាធារណៈជាសកម្ម រួមទាំងការប្រកបការងារក្នុងវិជ្ជាជីវៈសេរីផងដែរ ។

V- រចនាសម្ព័ន្ធព្រឹទ្ធសភា

១. រចនាសម្ព័ន្ធនយោបាយ

ព្រឹទ្ធសភាមានគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍មួយ មានភារកិច្ច ដឹកនាំ ចាត់ចែង និងពិនិត្យសម្រេចរាល់សកម្មភាពផ្សេងៗរបស់ព្រឹទ្ធសភា ក្នុងលក្ខខណ្ឌកំណត់នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង ព្រមទាំងមានគណៈកម្មការនានា ដែលទទួលបន្ទុកការងារតាមវិស័យជាសមត្ថកិច្ច ។

គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា មានប្រធានព្រឹទ្ធសភាជាប្រធាន និងមានអនុប្រធានទាំងពីរនៃព្រឹទ្ធសភា និងប្រធានគណៈកម្មការនានាជាសមាជិក ។

គណៈកម្មការនានារបស់ព្រឹទ្ធសភា ប្រតិបត្តិការងារទៅតាមតួនាទី ភារកិច្ច និងសមត្ថកិច្ចដែលកំណត់ដោយគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា ។

រចនាសម្ព័ន្ធ

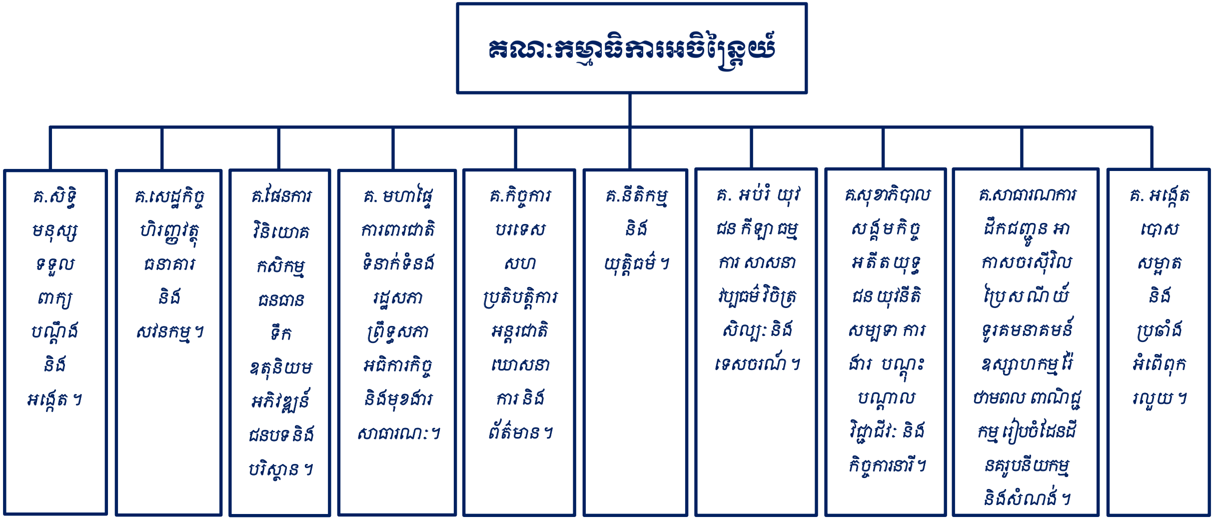
គណៈកម្មាធិការអេចិន្ត្រៃយ៍
គ.សិទ្ធិមនុស្ស ទទួលពាក្យបណ្ដឹង និង អង្កេត ។
គ.សេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ ធនាគារ និង សវនកម្ម ។
គ.ផែនការ វិនិយោគ កសិកម្ម ធនធានទឹក ឧតុនិយម អភិវឌ្ឍន៍ ជនបទ និង បរិស្ថាន ។
គ. មហាផ្ទៃ ការពារជាតិ ទំនាក់ទំនង រដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា អធិការកិច្ច និងមុខងារ សាធារណ:។
គ.កិច្ចការ បរទេស សហ ប្រតិបត្តិការ អន្តរជាតិ ឃោសនាការ និង ព័ត៌មាន ។
គ.នីតិកម្ម និង យុត្តិធម៌ ។
គ. អប់រំ យុវជន កីឡា ធម្មការ សាសនា វប្បធម៌ វិចិត្រសិល្ប: និង ទេសចរណ៍ ។
គ.សុខាភិបាល សង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន យុវនីតិសម្បទា ការងារ បណ្តុះបណ្តាល វិជ្ជាជីវ: និង កិច្ចការនារី ។
គ.សាធារណការ ដឹកជញ្ជូន អាកាសចរស៊ីវិល ប្រៃសណីយ៍ ទូរគមនាគមន៍ ឧស្សាហកម្ម រ៉ែ ថាមពល ពាណិជ្ជកម្ម រៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ។
គ. អង្កេត បោសសម្អាត និង ប្រឆាំង អំពើពុករលួយ ។

ក្រៅពីគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ គណៈកម្មការនានា និងគណៈកម្មការពិសេស ព្រឹទ្ធសភាមានក្រុមផ្សេងៗដែលបានបង្កើតឡើងតាមបញ្ញត្តិប្រការ១១ថ្មី និងប្រការ៣៨ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា ដូចខាងក្រោម ៖

- ក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភា (ក្រុមនយោបាយ/ក្រុមពិភាក្សា)
- ក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភាប្រចាំភូមិភាគទាំង៨
- ក្រុមសមាជិកាព្រឹទ្ធសភា
- គណៈកម្មការក្រមសីលធម៌សភារបស់សមា-ជិកព្រឹទ្ធសភា
- អ្នកនាំពាក្យព្រឹទ្ធសភា
- ក្រុមជនបង្គោលប្រឆាំងអំពើពុករលួយព្រឹទ្ធ-សភា
- ក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភាទទួលបន្ទុកសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្ដាស្ថាប័នអន្តរសភា (ក្រុមពហុភាគី) ៖
    + អន្តរសភាអាស៊ាន (AIPA)
    + សហភាពអន្តរសភា (IPU)

+ សភានិយាយភាសាបារាំង(APF)

+ អន្តរសភាកម្ពុជា- ឡាវ- វៀតណាម (CLV)

+ មហាសន្និបាតសភាតំបន់អាស៊ី(APA)

+ វេទិកាសភាអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក(APPF)

- ក្រុមមិត្តភាពព្រឹទ្ធសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាមួយសភាបណ្តាប្រទេស (ក្រុមទ្វេភាគី) ៖

+ សភានៃសាធារណរដ្ឋបារាំង (FRANCE)

+ សភានៃសហព័ន្ធវ៉ាឡូនី-ប្រ៊ុចសែល (FEDERATONWALLONE-BRUXELS)

+ សភាសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ (LAOS)

+ សភាសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម (VIETNAM)

+ សភាក្រុមប្រឹក្សានយោបាយប្រជាជនចិន (CHINA)

+ សភាប្រទេសជប៉ុន(JAPAN)

+ សភាអូស្ត្រាលី និងញូវហ្ស៊ីលែន (AUSTRALIA & NEWZEALAND)

+ សភាព្រះរាជាណាចក្រថៃឡង់ដ៍ (THAILAND)

+ សភាទួរគី (TURKEY)

+ សភាសហភាពសហព័ន្ធរុស្ស៊ី (RUSSIA)

+ សភាម៉ុងហ្គោលី (MONGOLIA)

+ សភាកូរ៉េខាងត្បូង (SOUTH KOREA)

+ សភាសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌា (INDIA)

+ សភាសហព័ន្ធមីយ៉ាន់ម៉ា (MYANMAR) ។

គណៈកម្មការក្រុមសីលធម៌ និងក្រុមទាំងនេះរបស់ព្រឹទ្ធសភាដំណើរការការងារទៅតាមតួនាទី ភារកិច្ច និងសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងមានរបបថវិកាប្រចាំខែសម្រាប់បំពេញការងារ ។ តួនាទី ភារកិច្ច សមត្ថកិច្ច និងរបបថវិកាប្រចាំខែរបស់ក្រុមទាំងនេះ ត្រូវកំណត់ដោយគណៈកម្មាធិ

ការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា ។

២ . រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល

នៅរៀងរាល់ដើមនីតិកាលនីមួយៗ បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសថ្នាក់ដឹកនាំព្រឹទ្ធសភាបានហើយ ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ដោយមានការឯកភាពពីអនុប្រធានទាំងពីររបស់ខ្លួន ស្នើសុំទៅព្រះមហាក្សត្រតែងតាំងឥស្សរជនជាន់ខ្ពស់មួយរូបជាអគ្គលេខាធិការ និងអគ្គលេខាធិការរងមួយចំនួនតាមការចាំបាច់ ដើម្បីដឹកនាំអគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា ។

អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា ទទួលបន្ទុកធ្វើកំណត់ហេតុរបស់ព្រឹទ្ធសភា គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ និងគណៈកម្មការនានារបស់ព្រឹទ្ធសភា រ៉ាប់រងរាល់កិច្ចការរដ្ឋបាល សន្តិសុខ និងសេវាទាំងឡាយរបស់ព្រឹទ្ធសភា ព្រមទាំងទំនាក់ទំនងផ្សេងៗក្រៅព្រឹទ្ធសភា ក្រោមការដឹកនាំ និងត្រួតពិនិត្យរបស់ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ។

ចាប់ពីចុងនីតិកាលទី២នៃព្រឹទ្ធសភា អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន មានរចនាសម្ព័ន្ធចែកចេញជាបីអគ្គនាយកដ្ឋាន និងមានអគ្គាធិការដ្ឋានមួយ ។

រចនាសម្ព័ន្ធ

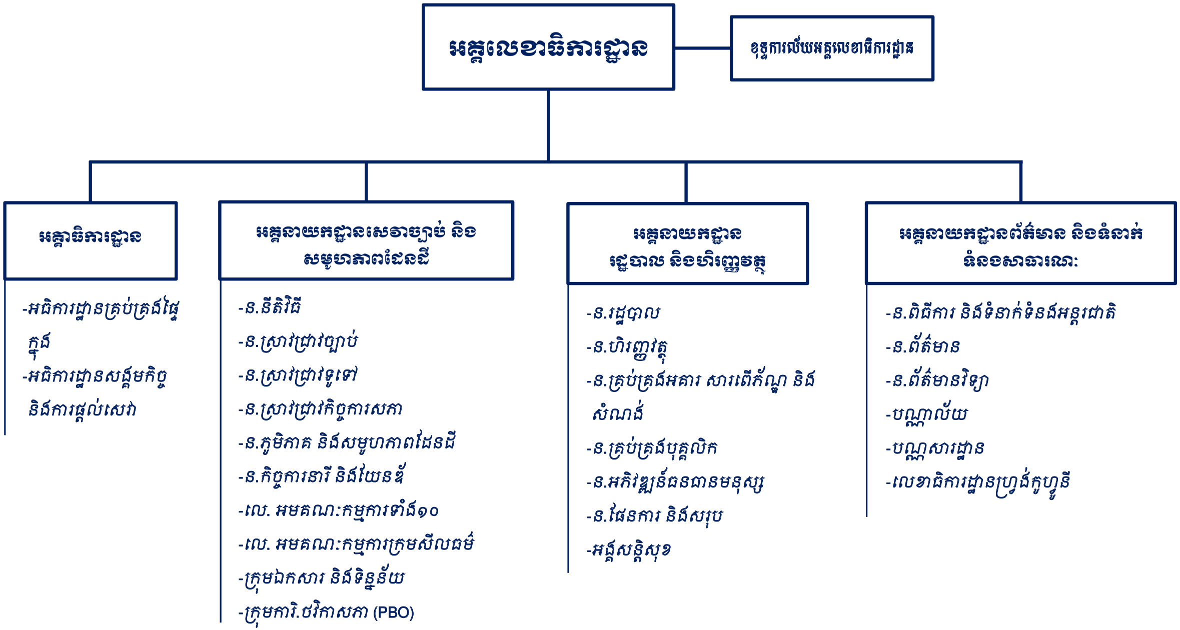
អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន
ខុទ្ទកាល័យអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន
អគ្គាធិការដ្ឋាន
-អធិការដ្ឋានគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុង
-អធិការដ្ឋានសង្គមកិច្ច និងការផ្តល់សេវា
អគ្គនាយកដ្ឋានសេវាច្បាប់ និងសមូហភាពដែនដី
-ន.នីតិវិធី
-ន.ស្រាវជ្រាវច្បាប់
-ន.ស្រាវជ្រាវទូទៅ
-ន.ស្រាវជ្រាវកិច្ចការសភា
-ន.ភូមិភាគ និងសមូហភាពដែនដី
-ន.កិច្ចការនារី និងយែនឌ័រ
-លេ. អមគណៈកម្មការទាំង១០
-លេ. អមគណៈកម្មការក្រមសីលធម៌
-ក្រុមឯកសារ និងទិន្នន័យ
-ក្រុមការិ.ថវិកាសភា (PBO)
អគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ
-ន.រដ្ឋបាល
-ន.ហិរញ្ញវត្ថុ
-ន.គ្រប់គ្រងអគារ សារពើភ័ណ្ឌ និងសំណង់
-ន.គ្រប់គ្រងបុគ្គលិក
-ន.អភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស
-ន.ផែនការ និងសរុប
-អង្គសន្តិសុខ
អគ្គនាយកដ្ឋានព័ត៌មាន និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ
-ន.ពិធីការ និងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ
-ន.ព័ត៌មាន
-ន.ព័ត៌មានវិទ្យា
-បណ្ណាល័យ
-បណ្ណសារដ្ឋាន
-លេខាធិការដ្ឋានហ្វ្រង់កូហ្វូនី

អគ្គនាយកដ្ឋានទាំងបីមានដូចខាងក្រោម ៖

ក. អគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ

មានតួនាទីផ្តល់សេវាផ្គត់ផ្គង់ មធ្យោបាយ ធនធាន ថវិកា សម្ភារៈ ទីកន្លែងធ្វើការ ផលប្រយោជន៍ផ្សេងៗ អភិវឌ្ឍន៍ ធនធានមនុស្ស ការងាររដ្ឋបាល ផែនការសរុប ព្រមទាំង សេវាកម្ម បរិស្ថាន សោភ័ណ្ឌភាពអនាម័យ និងសន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់ទូទៅ ជូនសមាជិកព្រឹទ្ធសភា និងមន្ត្រីរាជការ នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា ។

រចនាសម្ព័ន្ធ

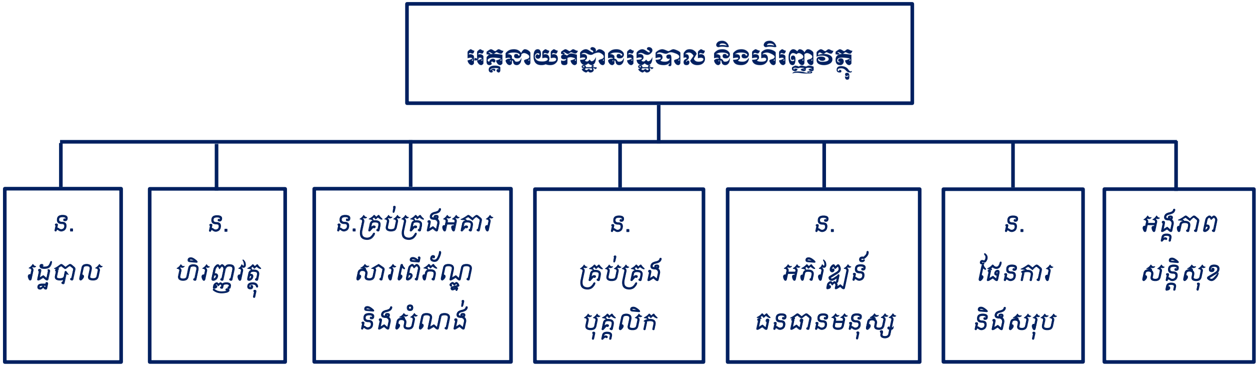
អគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ
ន.
រដ្ឋបាល
ន.
ហិរញ្ញវត្ថុ
ន.គ្រប់គ្រងអគារ
សារពើភ័ណ្ឌ
និងសំណង់
ន.
គ្រប់គ្រង
បុគ្គលិក
ន.
អភិវឌ្ឍន៍
ធនធានមនុស្ស
ន.
ផែនការ
និងសរុប
អង្គភាព
សន្តិសុខ

ខ. អគ្គនាយកដ្ឋានសេវាច្បាប់ និងសម្ពហាតាពដែនដី

មានតួនាទីផ្ដល់សេវានីតិវិធី ច្បាប់ ស្រាវជ្រាវកិច្ចការសភា វិភាគ និងផ្ដល់យោបល់លើវិស័យទូទៅរបស់រដ្ឋ ដោយផ្អែកលើទិដ្ឋភាពច្បាប់ សេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ បរិស្ថាន ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងយេនឌ័រ សេវាសម្ពហាភាពដែនដី សេវារដ្ឋបាល បច្ចេកទេស គតិយុត្ត ជូនគណៈកម្មការទាំង១០ គណៈកម្មការក្រមសីលធម៌សភារបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ក្រុមផ្សេងៗរបស់ព្រឹទ្ធសភា និងព្រឹទ្ធសភាទាំងមូល ដើម្បីឱ្យព្រឹទ្ធសភាបំពេញបាននូវមុខងារស្នូលទាំងបី គឺមុខងារនីតិកម្ម មុខងារតាមដានការអនុវត្តច្បាប់ និងមុខងារតំណាង ។

រចនាសម្ព័ន្ធ

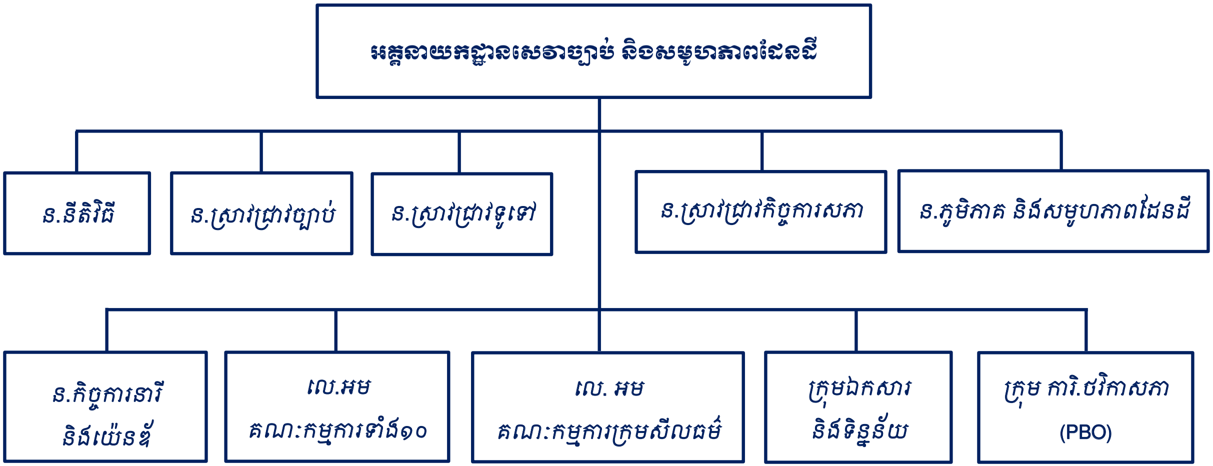

អគ្គនាយកដ្ឋានសេវាច្បាប់ និងសម្ពហភាពដែនដី
ន.នីតិវិធី
ន.ស្រាវជ្រាវច្បាប់
ន.ស្រាវជ្រាវទូទៅ
ន.ស្រាវជ្រាវកិច្ចការសភា
ន.ភូមិភាគ និងសម្ពហភាពដែនដី
ន.កិច្ចការនារី និងយេនឌ័
លេ.អម គណៈកម្មការទាំង១០
លេ. អម គណៈកម្មការក្រមសីលធម៌
ក្រុមឯកសារ និងទិន្នន័យ
ក្រុម ការិ.ថវិកាសភា (PBO)

គ. អគ្គនាយកដ្ឋានព័ត៌មាន និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ

មានតួនាទី ផ្តល់សេវាផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងសេវាពិធីការសភា លើកតម្កើងកិត្តិយស និងកិត្យានុភាពស្ថាប័ន កៀរគររកជំនួយសម្រាប់ស្ថាប័ន តាមរយៈការសហការ និងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ គ្រប់គ្រងសៀវភៅ តម្កល់ឯកសារ សេវាគ្រប់គ្រងការងាររដ្ឋបាលរបស់អគ្គលេខាធិកាដ្ឋាន តាមប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលព័ត៌មានវិទ្យា ដើម្បីធានានិរន្តរភាព និងប្រសិទ្ធភាពការងារជូនអគ្គលេខា ធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា និងព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីអនុវត្តមុខងារទាំង៥ ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។

រចនាសម្ព័ន្ធ

អគ្គនាយកដ្ឋានព័ត៌មាន និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ
ន.ពិធីការ និងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ
ន.ព័ត៌មាន
ន.ព័ត៌មានវិទ្យា
បណ្ណាល័យ
បណ្ណសារដ្ឋាន

ឃ. អគ្គាធិការដ្ឋាន

ជាសេនាធិការរបស់អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា មានតួនាទីត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃ និងផ្តល់យោបល់ ដើម្បីកែលម្អរាល់សកម្មភាពអនុវត្តការងាររបស់អង្គភាពទាំងអស់ ចំណុះអគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា ឱ្យត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង គោលការណ៍ លិខិតបទដ្ឋាននានា និងតាមផែនការកំណត់ ។

រចនាសម្ព័ន្ធ

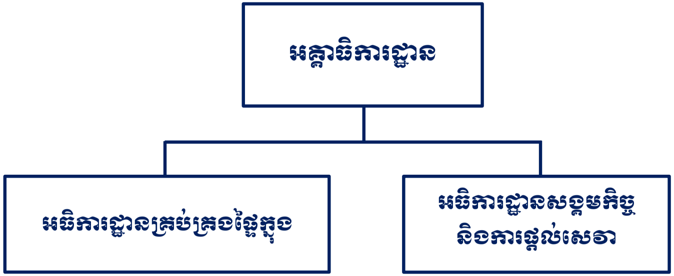
អគ្គាធិការដ្ឋាន
អធិការដ្ឋានគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុង
អធិការដ្ឋានសវនកម្មកិច្ច
និងការផ្តល់សេវា

VI- តួនាទី ភារកិច្ច និងសមត្ថកិច្ចរបស់ព្រឹទ្ធសភា

ភារកិច្ចសម្របសម្រួលការងាររវាងរដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបញ្ញត្តិដោយមាត្រា១១២ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ គឺជាតួនាទីនយោបាយរបស់ព្រឹទ្ធសភា ។

ព្រឹទ្ធសភា ជាអង្គការដែលមានអំណាចនីតិប្បញ្ញត្តិ ហើយបំពេញកិច្ចការរបស់ខ្លួន ដូចបានកំណត់ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ជាធរមាន (វាក្យខ័ណ្ឌទី១ មាត្រា៩៩ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ) ។

ក្នុងនាមជាចំណែកមួយនៃអង្គនីតិប្បញ្ញត្តិ ព្រឹទ្ធសភាមានមុខងារសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម ៖

១. មុខងារនីតិកម្ម

ការពិនិត្យ និងឲ្យយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង ព្រឹទ្ធសភាអនុវត្តន៍តាមបទប្បញ្ញត្តិមាត្រា១១៣ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។

ជាទូទៅការពិនិត្យ និងឲ្យយោបល់ ផ្តើមឡើងដោយការបង្ហាញរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការ ការឆ្លើយបំភ្លឺរបស់តំណាងរាជរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តី

ស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង (ប្រការ៥៧ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង ព្រឹទ្ធសភា) ។

មាត្រា៩១ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី១នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ បានចែងថា សមាជិកព្រឹទ្ធសភា សមាជិករដ្ឋសភា និងនាយករដ្ឋមន្ត្រីមាន សិទ្ធិផ្តួចផ្តើមធ្វើច្បាប់ ។ ព្រមជាមួយនេះ តាមការបកស្រាយ របស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥ បានបញ្ជាក់នៅត្រង់វាក្យខ័ណ្ឌទី១ « សមាជិកព្រឹទ្ធសភាមួយ រូប ឬច្រើនរូប មានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ និង ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ណាមួយដែលកំពុងនៅជាធរមាន » ។ ប៉ុន្តែ ពុំមានសិទ្ធិលើកសំណើធ្វើវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឡើយ (មាត្រា១៥៣ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ) ។ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរដ្ឋ សភា បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា និងច្បាប់រៀបចំអង្គការទាំង ឡាយ ត្រូវតែបញ្ជូនទៅក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញពិនិត្យ មុននឹង ប្រកាសឲ្យប្រើ ។

មាត្រា១១០ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញបានចែង

ថា ប្រធានព្រឹទ្ធសភាដឹកនាំអង្គប្រជុំរបស់ព្រឹទ្ធសភា ទទួលអាញត្តិច្បាប់ និងសេចក្តីសម្រេចចិត្តទាំងឡាយ ដែលព្រឹទ្ធសភាបានអនុម័ត រ៉ាប់រងការអនុវត្តបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់ព្រឹទ្ធសភា និងចាត់ចែងការទាក់ទងអន្តរជាតិទាំងឡាយរបស់ព្រឹទ្ធសភា ។

❖ **សម្គាល់ :**

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៩ រហូតដល់ឆ្នាំ២០១៩ ព្រឹទ្ធសភាបានផ្តួចផ្តើមគំនិត និងចូលរួមធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ ដូចខាងក្រោម ៖

១- ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការនៃក្រុមនីតិបញ្ញត្តិ (ឆ្នាំ២០០៣) ។

២-ច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា (២០០៥ និង២០១៧) ។

៣-ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈសមាជិកព្រឹទ្ធសភា(ឆ្នាំ២០០៨)។

៤- ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃសមាជរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា (ឆ្នាំ២០១១)។

៥-បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងសមាជរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា

(ឆ្នាំ២០១១) ។

ព្រឹទ្ធសភាបានស្នើសុំកែសម្រួលសេចក្តីព្រាងច្បាប់ដូចខាងក្រោម ៖

១- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងកិច្ចការនារី និងអតីតយុទ្ធជន (មាត្រា៣ សុំឱ្យលុបចោលពាក្យ "**ជានារី**") ។

២-សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងលើការប្រកបវិជ្ជាជីវៈឯកជន ក្នុងវិស័យវេជ្ជសាស្ត្រ អមវេជ្ជសាស្ត្រ និងជំនួយវេជ្ជសាស្ត្រ (មាត្រា ៣ ចំណុចទី៤ នៃជំពូកទី១ សុំដាក់ថា " **មិនដែលមានទោសជាប់ពន្ធនាគារពីបទមជ្ឈិម ឬបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ**")។

ដោយឡែកសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីស្ថានទម្ងន់ទោសនៃបទឧក្រិដ្ឋ ត្រូវបានព្រឹទ្ធសភាបដិសេធជាអសារបង់ ។

២. មុខងារតាមដានការអនុវត្តច្បាប់

ដើម្បីបំពេញមុខងារតាមដានការអនុវត្តច្បាប់ ព្រឹទ្ធសភាមានគណៈកម្មការចំនួន១០ ទទួលខុសត្រូវតាមវិស័យ

ជាសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។ គណៈកម្មការនីមួយៗ បំពេញការងារទៅតាមតួនាទី ភារកិច្ច និងសមត្ថកិច្ច ដែលកំណត់ដោយគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍នៃព្រឹទ្ធសភា ។ គណៈកម្មការនីមួយៗ មានផែនការសកម្មភាពរបស់ខ្លួនប្រចាំខែ ត្រីមាស ឆមាស និងឆ្នាំ ។ ជាពិសេសនៅចន្លោះសម័យប្រជុំនីមួយៗ គណៈកម្មការតែងចុះទៅបំពេញមុខងារនេះ តាមក្រសួង មន្ទីរ រាជធានី ខេត្ត ដើម្បីពិនិត្យមើលការអនុវត្តច្បាប់ និងរាយការណ៍ជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ពិនិត្យ និងសម្រេច ។

ព្រឹទ្ធសភា ពុំមានសិទ្ធិកោះអញ្ជើញសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល មកសួរដេញដោលចំពោះមុខគណៈកម្មការ ឬក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គ លើបញ្ហាបច្ចុប្បន្នភាពណាមួយដូចរដ្ឋសភាឡើយ ។ ប៉ុន្តែនៅពេលពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ គណៈកម្មការមានសិទ្ធិអញ្ជើញសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល ឬម្ចាស់សេចក្តីព្រាងច្បាប់ មកបំភ្លឺចំពោះមុខគណៈកម្មការ និងក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គព្រឹទ្ធសភាបាន ។

៣. មុខងារតំណាង

សមាជិកព្រឹទ្ធសភាក្នុងព្រឹទ្ធសភា គឺជាតំណាងរបស់ប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ពុំមែនគ្រាន់តែជាតំណាង ឱ្យភូមិភាគរបស់ខ្លួននោះទេ (មាត្រា២ នៃច្បាប់ស្ដីពីលក្ខន្តិកៈសមាជិកព្រឹទ្ធសភា) ។

មាត្រា១០ នៃច្បាប់ស្ដីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា បានចែងថា អ្នកបោះឆ្នោត និងអង្គបោះឆ្នោត គឺជាតំណាងរាស្ត្រក្នុងតំណែង និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ទាំងអស់ក្នុងមុខតំណែង នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃភូមិភាគនីមួយៗ ។

ភាពជាតំណាង ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ នាំឱ្យព្រឹទ្ធសភាមានបេសកកម្មផ្ទាល់របស់ខ្លួន ក្នុងលក្ខណៈជាពិសេសមួយដោយត្រូវផ្សារភ្ជាប់ការងាររបស់ខ្លួនទៅនឹងកិច្ចការពារ និងលើកតម្កើងផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ទូទាំងប្រទេស រួមទាំងភូមិភាគទាំង៨ទៀតផង ។ ដូច្នេះ ព្រឹទ្ធសភាមានកាតព្វកិច្ចចូលរួមចំណែកយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន ក្នុងការតាមដានមើលការអនុវត្តគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហ

មជ្ឈការ ពោលគឺជួយជំរុញធ្វើឲ្យមានការអភិវឌ្ឍ បានត្រឹមត្រូវតាមគោលការណ៍នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងនីតិរដ្ឋ ។

ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំ សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ក៏ដូចជាសមាជិកគណៈកម្មការនានា ត្រូវបំពេញការងារជាប្រក្រតីក្នុងព្រឹទ្ធសភា និងចុះទៅប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរដែនដីក្នុងភូមិភាគរបស់ខ្លួន ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានជូនតំណាងរបស់ខ្លួន អំពីសកម្មភាពការងាររយៈពេលបីខែ ក្នុងសម័យប្រជុំនីមួយៗ ព្រមទាំងឈ្វេងយល់លម្អិតអំពីសេចក្តីត្រូវការចាំបាច់របស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ដែលជាម្ចាស់ឆ្នោត នៅក្នុងមណ្ឌលភូមិភាគរបស់ខ្លួន ។ ជាទូទៅ ការអនុវត្តជាក់ស្តែងរបស់ព្រឹទ្ធសភាកន្លងមកនេះ ដើម្បីបំពេញមុខងារតំណាងឱ្យបានសមស្រប ក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភាតាមភូមិភាគនីមួយៗ តែងចុះទៅប្រាស្រ័យទាក់ទងការងារផ្ទាល់ជាមួយនឹងប្រជាពលរដ្ឋ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ក្នុងភូមិភាគរបស់ខ្លួន ដើម្បីរៀបចំវេទិកាថ្នាក់ភូមិភាគ ថ្នាក់ខេត្ត ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដោយកំណត់នូវប្រធានបទបច្ចុប្បន្នភាពជាក់លាក់ និងបញ្ហាប្រឈមនានា ដើម្បីដោះស្រាយ ព្រមទាំងរាយការណ៍ជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍

ពិនិត្យ សម្រេចនៅក្នុងសម័យប្រជុំបន្ទាប់ ។

ដោយឡែក ក្រុមសមាជិកាព្រឹទ្ធសភា បានសកម្ម បំពេញការកិច្ចរបស់ខ្លួន នៅតាមមូលដ្ឋាននៃភូមិភាគទាំង៨ ដើម្បីចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនានា ដែលកើតមានឡើងចំពោះស្ត្រី និងកុមារ សមាជិកាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ និងតាមរយៈការរៀបចំកម្មវិធីវេទិកា កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ផ្សេងៗ ព្រមទាំងសកម្មភាពមនុស្សធម៌ ផ្តល់នូវអំណោយជាសម្ភារៈ ថវិកា ការនាំក្រុមគ្រូពេទ្យចុះព្យាបាលជំងឺ ជូនស្ត្រីក្រីក្រ ជនចាស់ជរា និងកុមារ ។

៤. មុខងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

ក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ព្រឹទ្ធសភាបានបំពេញការងារយ៉ាងសកម្ម ក្នុងការចូលរួមអនុវត្តកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិ និងបន្តពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយសភា និងអង្គការសភានានាក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ។ ក្នុងគ្រប់នីតិកាល ព្រឹទ្ធសភាបានចាត់ទុកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ជាកម្លាំងស្នូលនៃការអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន ។

៨. មុខងារអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន

ព្រឹទ្ធសភា មានមោទនភាពលើសមិទ្ធផលជាស្នាដៃនៃការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំ សមាជិក សមាជិកាព្រឹទ្ធសភា អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន គួបផ្សំនឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការដ៏មានតម្លៃ ទាំងពហុរូបភាព និងពហុវិស័យ ដែលមិនអាចខ្វះបានពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា ដើម្បីជំរុញ និងពង្រឹងសមត្ថភាពព្រឹទ្ធសភាទាំងផ្នែកធនធានមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន ។

VII- មុខងារសំខាន់ៗរបស់គណៈកម្មការនានា

គណៈកម្មការនានារបស់ព្រឹទ្ធសភា គឺជាយន្តការស្នូលជួយទ្រទ្រង់ដល់ដំណើរការអនុវត្តមុខងាររបស់ព្រឹទ្ធសភាក្នុងនាមជាកូនព្រឹទ្ធសភា (Mini-sénats) ។

គណៈកម្មការនានារបស់ព្រឹទ្ធសភា មានមុខងារសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម :

១. មុខងារនីតិកម្ម

កិច្ចការនីតិកម្មរបស់គណៈកម្មការជំនាញ ស្តែងឡើងតាមរយៈការធ្វើរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការ ឬការផ្តល់

យោបល់របស់ខ្លួនទៅលើសេចក្ដីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្ដីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង ដែលគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ប្រគល់ឱ្យ ដើម្បីពិនិត្យសិក្សា និងរាយការណ៍ជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ និងអង្គប្រជុំព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យ និងសម្រេច ។

ក្នុងករណីសេចក្ដីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្ដីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង ពាក់ព័ន្ធនឹងសមត្ថកិច្ចគណៈកម្មការច្រើន គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ សម្រេចបញ្ជូនទៅគណៈកម្មការមួយ ឬច្រើនតាមវិស័យជាសមត្ថកិច្ច និងសម្រេចចាត់តាំងគណៈកម្មការណាមួយឱ្យទទួលបន្ទុកធ្វើរបាយការណ៍ និងនាំយកយោបល់របស់គណៈកម្មការ មកជម្រាបជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ និងអង្គប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ។

គណៈកម្មការជំនាញ មានសិទ្ធិផ្ដួចផ្ដើមគំនិតធ្វើច្បាប់ទាក់ទងនឹងវិស័យជំនាញរបស់ខ្លួន មិនចាំតែទទួលយកសេចក្ដីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្ដីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង ដែលគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា ប្រគល់ឱ្យពិនិត្យសិក្សានោះទេ ។

ប្រធានគណៈកម្មការ កាលបើពិនិត្យសេចក្ដីព្រាង

ច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង ឬសំណើសុំកែសម្រួលរួចហើយ ត្រូវធ្វើលិខិតស្នើសុំមកប្រធានគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីសុំដាក់បញ្ចូលក្នុងរបៀបវារៈប្រជុំគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ និងអង្គប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ។

២. មុខងារតាមដានការអនុវត្តច្បាប់

ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំ សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ក៏ដូចជាសមាជិកគណៈកម្មការនានា ត្រូវបំពេញការងារជាប្រក្រតីក្នុងព្រឹទ្ធសភា និងចុះទៅប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរដែនដីក្នុងភូមិភាគរបស់ខ្លួន ។

គណៈកម្មការនានា ត្រូវមានរបាយការណ៍តាមវិស័យជាសមត្ថកិច្ច និងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ត្រូវរាយការណ៍ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីសកម្មភាពរៀងៗខ្លួន ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ដើម្បីបូកសរុបរាយការណ៍ជូនសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា នាពេលខាងមុខ ។

៣. មុខងារផ្តល់ព័ត៌មាន

គណៈកម្មការ មានបេសកកម្មក្នុងការជានាផ្តល់ព័ត៌មានជូនសមាជិក សមាជិកាព្រឹទ្ធសភា អំពីបញ្ហានានា ដែលស្ថិតក្នុងវិស័យជាសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងករណីនេះ គណៈ

កម្មការអាចធ្វើការសិក្សាទៅលើព័ត៌មានទាំងឡាយ ដែលចុះផ្សាយក្នុងសារព័ត៌មានជាតិ និងអន្តរជាតិ របាយការណ៍ស្តីពីវឌ្ឍនការងាររបស់ក្រសួង ស្ថាប័នជំនាញ ការរៀបចំសិក្ខាសាលា វេទិកាជាសាធារណៈ ការជួបប្រាស្រ័យជាមួយម្ចាស់ឆ្នោត និងប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងភូមិភាគ ដើម្បីស្តាប់មតិយោបល់ ឬសំណូមពរ ហើយធ្វើការសិក្សា ពិចារណា និងរាយការណ៍ជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ និងព្រឹទ្ធសភា ។

VIII- **អំពីថវិកាស្វយ័តរបស់ព្រឹទ្ធសភា**

ព្រឹទ្ធសភាមានថវិកាស្វយ័តសម្រាប់ដំណើរការ ។ គណៈកម្មការសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ ធនាគារ និងសវនកម្ម ដោយមានការចូលរួមពីតំណាងគណៈកម្មការនានារបស់ព្រឹទ្ធសភា មានភារកិច្ចពិនិត្យ និងលើកយោបល់ក្នុងគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ព្រឹទ្ធសភា ដែលរៀបចំដោយអគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីសុំការយល់ព្រមពីគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យ សម្រេច ហើយបញ្ជូនសេចក្តីស្នើថវិកានោះទៅក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងគម្រោងថវិកាជាតិ តាមការកំណត់ក្នុងច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ។

រាល់ចំណាយថវិការបស់ព្រឹទ្ធសភា ត្រូវមានតម្លាភាព និងជានាផ្តល់សេវាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសមធម៌ ជូនព្រឹទ្ធសភា គណៈកម្មការនានារបស់ព្រឹទ្ធសភា និងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ។

បែបបទចំណាយថវិការបស់ព្រឹទ្ធសភា ត្រូវកំណត់ដោយសេចក្តីសម្រេចប្រចាំឆ្នាំ របស់គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា ។

អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា ទទួលខុសត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ចំណាយថវិកាព្រឹទ្ធសភានៅរាល់ ៦ខែម្តង និងក្នុងរាល់ដំណាច់ឆ្នាំ និងដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យសម្រេច ក្រោយពីមានការវាយតម្លៃ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានពីគណៈកម្មការសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ ធនាគារ និងសវនកម្ម ព្រមទាំងមានការចូលរួមពីតំណាងគណៈកម្មការនានារបស់ព្រឹទ្ធសភាផង លើកលែងតែរបាយការណ៍ទូទាត់ថវិកាដំណាច់ឆ្នាំ ក្រោយពីគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ពិនិត្យសម្រេចហើយ ត្រូវបញ្ជូនទៅក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីរៀបចំបញ្ចូលក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ស្តីពីការទូទាត់ថវិកាទូទៅរបស់រដ្ឋ ។

IX- **អំពីការប្រជុំរបស់ព្រឹទ្ធសភា**

ព្រឹទ្ធសភាប្រជុំជាសាមញ្ញពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ ។ សម័យប្រជុំនីមួយៗ មានថិរវេលាយ៉ាងតិចបីខែ ។ បើមានសំណូមពរពីព្រះមហាក្សត្រ ឬសេចក្តីស្នើសុំពីនាយករដ្ឋមន្ត្រី ឬពីសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនមួយភាគបីយ៉ាងតិច ព្រឹទ្ធសភាអាចកោះប្រជុំជាវិសាមញ្ញ ។ រាល់ការប្រជុំរបស់ព្រឹទ្ធសភាអាចប្រព្រឹត្តទៅបាន លុះត្រាមានប្រធានដឹកនាំ ហើយត្រូវមានកូរ៉ុមគ្រប់ចំនួនទាំងនៅពេលបើកការប្រជុំ និងនៅពេលអនុម័ត ។

គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា ជាអ្នករៀបចំរបៀបវារៈក្នុងសម័យប្រជុំនីមួយៗ ។ ការកំណត់ថ្ងៃប្រជុំ ត្រូវធ្វើជាលិខិតផ្ញើទៅជូនសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ។ បើមានការកំណត់ផ្ទាល់មាត់ក្នុងពេលប្រជុំ ការកំណត់នេះ ត្រូវធ្វើជាលិខិតផ្ញើទៅសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ដែលមិនបានមកប្រជុំ ។ តាមធម្មតាត្រូវកំណត់ ០២ថ្ងៃ មុនពេលប្រជុំ ដោយមានភ្ជាប់ទៅជាមួយនូវរបៀបវារៈប្រជុំ វៀរលែងតែក្នុងករណីប្រញាប់ ។

ការប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ត្រូវធ្វើជាសាធារណៈ និងត្រូវផ្សព្វផ្សាយតាមវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ជាតិ ។ កំណត់ហេតុនៃការប្រជុំព្រឹទ្ធសភា មានកំណត់ហេតុសង្ខេប និងកំណត់ហេតុ

ពិស្តារ ។ កំណត់ហេតុទាំងអស់ ត្រូវតម្កល់ទុកក្នុងបណ្ណសារដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា ។

ព្រឹទ្ធសភាអាចកោះប្រជុំជាសម្ងាត់បាន តាមសំណើសុំពីប្រធានព្រឹទ្ធសភា ឬពីសមាជិកព្រឹទ្ធសភាចំនួនមួយភាគដប់យ៉ាងតិច ឬពីព្រះមហាក្សត្រ ឬពីប្រធានរដ្ឋសភា ឬពីនាយករដ្ឋមន្ត្រី ។

អាសនានុក្រមរបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ត្រូវរៀបតាមក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភានីមួយៗ ។ ក្រុមនីមួយៗត្រូវមានសមាជិកយ៉ាងតិច១០រូប ។ សមាជិកព្រឹទ្ធសភា១រូប អាចចូលជាសមាជិកក្រុមបានតែមួយប៉ុណ្ណោះ ។ ក្រុមនីមួយៗត្រូវមានប្រធាន១រូប និងអនុប្រធាន១រូប ។

សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ចាត់តាំងដោយព្រះមហាក្សត្រ ជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋសភា និងគណបក្សនយោបាយដែលមានអាសនៈតិចជាងដប់ អាចជ្រើសរើសចូលជាមួយក្រុមណាមួយ តាមការពេញចិត្តរបស់ខ្លួន ។ បញ្ជីរាយនាមរបស់ក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ត្រូវផ្ញើជូនប្រធានព្រឹទ្ធសភា ។

ក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភា បំពេញតួនាទី ដើម្បីប្រមូលផ្តុំបញ្ញាញាណនយោបាយរបស់ព្រឹទ្ធសភា សំដៅបម្រើឱ្យ

ការបញ្ចេញយោបល់របស់តំណាងក្រុមនៅក្នុងសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ។ ពហុនិយមខាងនយោបាយ ត្រូវអនុវត្តដោយថ្លៃថ្នូរ មានគុណធម៌ និងសុជីវធម៌ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃក្រមសីលធម៌សមាជិកព្រឹទ្ធសភា គ្មានការរំលោភបំពាន និងគ្មានការរើសអើង សក្តិសមទៅនឹងលក្ខន្តិកៈទូទៅរបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ដែលជាតំណាងឱ្យភូមិភាគ និងប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ។

ក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភា មានភារកិច្ចដូចខាងក្រោម ៖

- រួមគ្នាពិភាក្សាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ដើម្បីរៀបចំតំណាងក្រុមថ្លែងយោបល់ក្នុងនាមក្រុមនៅក្នុងសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា និងប្រកាន់ជំហររួមរបស់ក្រុមក្នុងការអនុម័ត
- រួមគ្នាផ្តួចផ្តើមគំនិតស្នើច្បាប់ ឬស្នើវិសោធនកម្មច្បាប់
- រួមគ្នាប្រជុំ ដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មាន ពិគ្រោះគ្នាកំណត់គោលជំហររបស់ក្រុម ទៅលើបញ្ហាបច្ចុប្បន្នភាពណាមួយ ដែលក្រុមត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការថ្លែង ឬប្រកាសជំហរជាសាធារណៈ ។

ជាគោលការណ៍ រយៈពេលបញ្ចេញយោបល់សម្រាប់ក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភានីមួយៗ ត្រូវបានកំណត់ ។ សមាជិកព្រឹទ្ធសភាតំណាងក្រុមនីមួយៗ ដែលបានសុំចុះឈ្មោះបញ្ចេញយោបល់ អាចនិយាយបាន ២០នាទីយ៉ាងយូរ ។ សមាជិកព្រឹទ្ធសភាតំណាងក្រុមនីមួយៗ ដែលគ្រាន់តែសុំឆ្លើយតប និយាយបានត្រឹមតែ៥នាទី ប៉ុណ្ណោះ ។

បើប្រធានព្រឹទ្ធសភាយល់ថា ជាការចាំបាច់ ឬជាការមានប្រយោជន៍ក្នុងការពិភាក្សា នោះប្រធានអាចអនុញ្ញាតបន្ថែមពេលឱ្យនិយាយបាន ១០នាទីទៀត ។ ការបន្ថែមនេះអាចឱ្យបន្តបានពីរដងក្នុងប្រធានបទតែមួយ ។ សមាជិកក្នុងក្រុមជាមួយ មានសិទ្ធិសុំបញ្ចេញមតិបន្ថែមក្នុងប្រធានបទដដែល និងក្នុងរយៈពេលដែលនៅសល់ពីការកំណត់ខាងលើ ។

សូមបញ្ជាក់ជូនថា បទប្បញ្ញត្តិអំពីការសុំចុះឈ្មោះបញ្ចេញយោបល់ និងការកំណត់រយៈពេលបញ្ចេញយោបល់ខាងលើ ប្រើសម្រាប់តែសមាជិកព្រឹទ្ធសភាតែប៉ុណ្ណោះ មិនយកមកប្រើសម្រាប់តំណាងរាជរដ្ឋាភិបាល ឬសមាជិករដ្ឋសភា ឬម្ចាស់សេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬអ្នកជំនាញការពារសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួងនោះទេ ។

គំនូសអាសនានុក្រមរបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា រៀបតាមក្រុមសមាជិកនីមួយៗ
(ប្រការ៣៨ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា)

គំរូលិខិតស្នើសុំបញ្ចេញយោបល់

ព្រឹទ្ធសភា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សម័យប្រជុំលើកទី..... ព្រឹទ្ធសភានីតិកាលទី.....
ពាក្យស្នើសុំបញ្ចេញយោបល់ពិភាក្សា

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ : .... *សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ក្រុមទី.........*
តាមរយៈ : *ប្រធានក្រុមទី ....*

សូមគោរពជូន
សម្តេច/ឯកឧត្តម................................ ប្រធានព្រឹទ្ធសភា

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ សូមអនុញ្ញាតមានមតិយោបល់លើ:

១- ....
....។

២- ....
....។

សូម **សម្តេច/ឯកឧត្តម............ប្រធានព្រឹទ្ធសភា** *មេត្តាអនុញ្ញាត តាមការគួរ ។*

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ........... ពុទ្ធសករាជ២៥........

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ២០..........

ហត្ថលេខា

ឯកភាព
ប្រធានក្រុមទី ....

X- នីតិវិធីនៃការពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់

តាមបញ្ញត្តិនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តជាលើកដំបូងរួចហើយ ត្រូវបញ្ជូនមកព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់ ។

ព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង តាមនីតិវិធី ដូចខាងក្រោម ៖

១. ប្រជុំគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ដើម្បីពិនិត្យ និងសម្រេចលើសំណើរបស់រដ្ឋសភា

- ពិនិត្យលើទម្រង់ និងខ្លឹមសារនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាបញ្ជូនមក និងសម្រេចបញ្ជូនទៅគណៈកម្មការណាមួយពិនិត្យសិក្សា ទៅតាមវិស័យជាសមត្ថកិច្ច
- ក្នុងករណីសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួងពាក់ព័ន្ធនឹងសមត្ថកិច្ចគណៈកម្មការច្រើន គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍

សម្រេចចាត់តាំងគណៈកម្មការណាមួយ ឱ្យទទួលបន្ទុកធ្វើរបាយការណ៍ ។

២. **គណៈកម្មការទទួលបន្ទុកពិនិត្យសិក្សាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់**

- ដំណើរការសុំយោបល់ពីគ្រប់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា (យោបល់យល់ព្រម កែសម្រួល បដិសេធជាអសារបង់ ភ្ជាប់ដោយការកត់សម្គាល់ និង/ឬអនុសាសន៍) ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង ដែលសមាជិកព្រឹទ្ធសភាម្នាក់ៗបានទទួល
- ការផ្តល់យោបល់ពីសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេល៣ថ្ងៃយ៉ាងយូរ បើជាការប្រញាប់មកត្រឹមតែ១ថ្ងៃយ៉ាងយូរ មុនគណៈកម្មការប្រជុំ
- សមាជិកព្រឹទ្ធសភាគ្រប់រូប មានភារកិច្ចយកសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង មកពិនិត្យសិក្សាលម្អិតដោយផ្តោត

លើខ្លឹមសារទាំងមូលនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង ដែលទាក់ទងនឹងវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការក្នុងក្របខណ្ឌភូមិភាគរបស់ខ្លួន

- ក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភានីមួយៗ កោះប្រជុំដើម្បីកំណត់អំពីជំហររបស់ក្រុម និងចាត់តាំងតំណាងក្រុម ដើម្បីថ្លែងពីជំហររបស់ក្រុម ក្នុងសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា
- គណៈកម្មការទទួលបន្ទុក ត្រូវប្រជុំជាមួយតំណាងរាជរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬតំណាងហត្ថលេខី ម្ចាស់សេចក្តីស្នើច្បាប់ ដោយមានការអញ្ជើញតំណាងគណៈកម្មការនានា ឬតំណាងក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភា និងអ្នកជំនាញចូលរួម ដើម្បីពិគ្រោះយោបល់ និងរៀបចំរបាយការណ៍ស្តីពីលទ្ធផលនៃការពិនិត្យសិក្សាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួងរាយការណ៍ជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ និងសម័យ

ប្រជុំព្រឹទ្ធសភា

- ប្រធានគណៈកម្មការទទួលបន្ទុក កាលបើពិនិត្យសិក្សាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង ឬសំណើសុំកែសម្រួលរួចហើយ ត្រូវធ្វើលិខិតស្នើសុំមកប្រធានគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីសុំដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងរបៀបវារៈនៃអង្គប្រជុំព្រឹទ្ធសភា និងនាំយកយោបល់របស់គណៈកម្មការ មកជម្រាបជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ និងសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ។

៣. ប្រជុំគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ដើម្បីពិនិត្យ និងសម្រេចលើសំណើរបស់គណៈកម្មការនានា សុំដាក់បញ្ចូលក្នុងរបៀបវារៈសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា

- ប្រធានគណៈកម្មការទទួលបន្ទុក នាំយកយោបល់របស់គណៈកម្មការ មកជម្រាបជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ដើម្បីពិនិត្យ និងសម្រេច
- អង្គប្រជុំត្រូវសម្រេចថា យល់ព្រម ឬមិនយល់

ព្រម ដើម្បីដាក់បញ្ចូលសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួងនោះ ទៅក្នុងរបៀបវារៈនៃសម័យប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ។

៤. ប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង

- កូរ៉ុម ត្រូវតែមានគ្រប់ចំនួននៅពេលបើកការប្រជុំ និងនៅពេលអនុម័ត ។ បើកូរ៉ុមមិនគ្រប់ក្នុងរយៈពេល៣០នាទី ក្រោយពេលកំណត់ចាប់ផ្តើមការប្រជុំ ប្រធានអង្គប្រជុំត្រូវលើកពេលប្រជុំ
- តំណាងរាជរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬតំណាងហត្ថលេខីម្ចាស់សេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួងដែលមកការពារ ត្រូវមានវត្តមាននៅក្នុងសាលប្រជុំ តាមការអញ្ជើញរបស់ប្រធានព្រឹទ្ធសភា
- ដំណើរការប្រជុំ ត្រូវធ្វើតាមរបៀបវារៈ ។ មុនចាប់ផ្តើមសម័យប្រជុំ ព្រឹទ្ធសភាត្រូវអនុម័តរបៀបវារៈ និងសមាសភាពលេខាធិការសម័យ

ប្រជុំនីមួយៗ

- ការពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់លើសេចក្ដីព្រាង-ច្បាប់ ឬសេចក្ដីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង នៅក្នុងអង្គប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ផ្ដើមឡើងដោយការបង្ហាញរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការទទួលបន្ទុក
- អង្គប្រជុំព្រឹទ្ធសភា ពិនិត្យពិភាក្សាលើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានរួមរបស់គណៈកម្មការទទួលបន្ទុក ។ តំណាងក្រុមសមាជិកព្រឹទ្ធសភានីមួយៗ ដែលប្រធានអង្គប្រជុំបានអនុញ្ញាតឱ្យមានយោបល់ ត្រូវមានយោបល់តែអំពីរឿង ដែលកំពុងតែពិភាក្សាប៉ុណ្ណោះ
- តំណាងរាជរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់សេចក្ដីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្ដីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង ដែលមកការពារ ត្រូវឆ្លើយបំភ្លឺចំពោះយោបល់របស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ដែលបានលើកឡើង
- អង្គប្រជុំព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យនិងឱ្យយោបល់(យល់

ព្រម ដោយឥតកែប្រែ ទទួលយកយោបល់សុំកែសម្រួល ឬទទួលយកយោបល់សុំបដិសេធជាអសារបង់)

- បន្ទាប់ពីព្រឹទ្ធសភា បានពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់រួចហើយ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួងនេះ ត្រូវបញ្ជូនទៅរដ្ឋសភាវិញ ។

XI- ការចូលជាធរមាននៃច្បាប់

រដ្ឋសភា ពេលទទួលបានយោបល់យល់ព្រមលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ពីព្រឹទ្ធសភា ត្រូវបញ្ជូនទៅរាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីបន្តនីតិវិធីបង្គំទូលថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ ឡាយព្រះហស្តលេខាលើព្រះរាជក្រមប្រកាសឱ្យប្រើ ។

មាត្រា២៨ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ចែងថា «**ព្រះមហាក្សត្រ ទ្រង់ឡាយព្រះហស្តលេខាលើព្រះរាជក្រមប្រកាសឱ្យប្រើរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័ត និងព្រឹទ្ធសភាបានពិនិត្យចប់សព្វគ្រប់រួចហើយ និងព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ឡាយព្រះហស្តលេខា លើព្រះរាជក្រឹត្យ**

តាមសេចក្តីស្នើសុំពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី » ។

មាត្រា៩៣ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ចែងថា «ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័ត និងព្រឹទ្ធសភាបានពិនិត្យចប់សព្វគ្រប់រួចហើយ ហើយត្រូវបានព្រះមហាក្សត្រ ទ្រង់ឡាយព្រះហស្តលេខាប្រកាសឱ្យប្រើ ត្រូវចូលជាធរមាននៅរាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងរយៈពេលដប់ថ្ងៃគត់ ក្រោយពីថ្ងៃប្រកាសឱ្យប្រើ និងនៅទូទាំងប្រទេស ក្នុងរយៈពេលម្ភៃថ្ងៃគត់ ក្រោយពីថ្ងៃប្រកាសឱ្យប្រើ ។ ប៉ុន្តែបើច្បាប់នេះបានចែងថា ជាការប្រញាប់ ច្បាប់នេះត្រូវចូលធរមានភ្លាមនៅទូទាំងប្រទេស ក្រោយថ្ងៃប្រកាសឱ្យប្រើ » ។

ច្បាប់ដែលព្រះមហាក្សត្រ ទ្រង់បានឡាយព្រះហស្ត-លេខាប្រកាសឱ្យប្រើ ត្រូវចុះក្នុងរាជកិច្ច និងផ្សព្វផ្សាយនៅទូទាំងប្រទេស ឱ្យទាន់តាមពេលវេលាកំណត់ខាងលើ ។

គំនូសបំព្រួញ អំពីនីតិវិធីក្នុងការពិនិត្យ និងអនុម័ត ខាងរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា

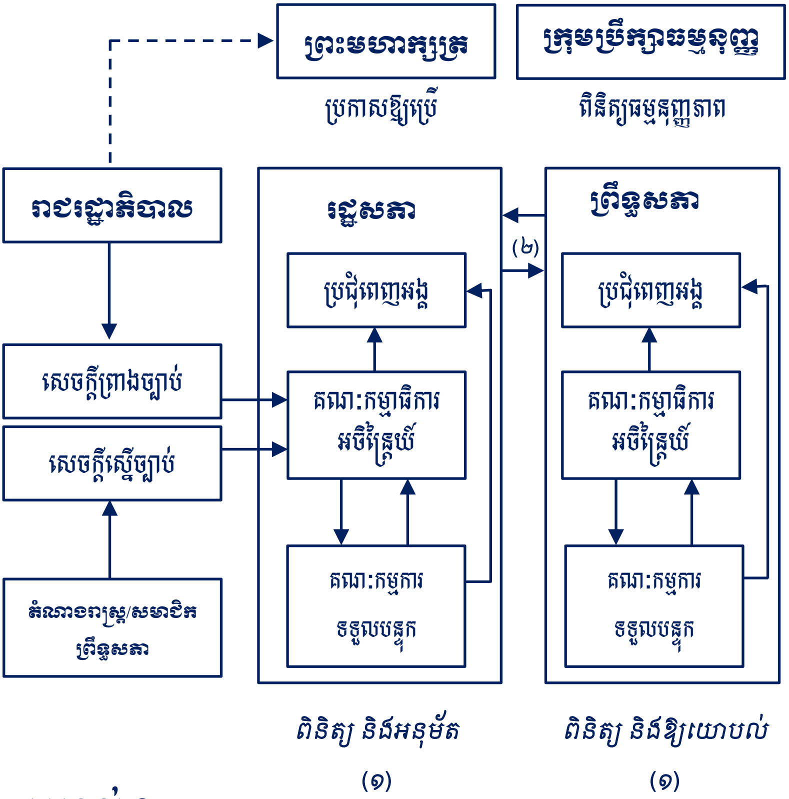

សម្គាល់ ៖

(១) ដំណើរការការងារក្នុងរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា ។

(២) ការបង្វិលទៅបង្វិលមករវាងរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធ-សភា ។

XII- **អំពីការទុកជាការប្រញាប់**

ចំពោះពាក្យថា " ***បើជាការប្រញាប់*** " ត្រូវពិនិត្យទៅតាម២ ករណីគឺ ៖

ករណីទី១ : ក្នុងអត្ថបទនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់មានមាត្រាណាមួយចែងថា "***ច្បាប់នេះត្រូវចាត់ទុកជាការប្រញាប់***" ។ ការប្រញាប់នេះ គឺសំដៅទៅលើ " ***ការប្រញាប់ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់*** " ពីព្រោះជាខ្លឹមសារនៃសេចក្តីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់តែម្តង ដើម្បីតម្រូវការអនុវត្តឱ្យស្របនឹងមាត្រា៩៣ថ្មី វាក្យខណ្ឌទី១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ ដូច្នេះព្រឹទ្ធសភាមានរយៈពេលធម្មតាសម្រាប់ពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់ (មួយខែ) ។

ករណីទី២ : មានលិខិតផ្លូវការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឬម្ចាស់អត្ថបទនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ សុំឱ្យរដ្ឋសភាពិនិត្យសេចក្តីព្រាង ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់នោះជាការប្រញាប់ ។ ក្នុងករណីនេះ រដ្ឋសភាត្រូវសម្រេចពីពាក្យសុំនោះ ។ ក្រោយពីបានអនុម័តយល់ព្រមលើកដំបូងហើយ រដ្ឋសភាបញ្ជូនមកព្រឹទ្ធសភាដើម្បីពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១១៣ថ្មី វាក្យខណ្ឌទី១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ បើគ្មានពាក្យសុំពីរដ្ឋសភាថា ជាការប្រញាប់ទេនោះ ព្រឹទ្ធសភាមានរយៈពេលធម្មតា

គឺមួយខែ ។

ករណីទី៣ : មានការស្នើសុំពីរដ្ឋសភាឱ្យព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យជាការប្រញាប់ ។ ព្រឹទ្ធសភាមានសិទ្ធិសម្រេចលើពាក្យសុំនេះ ។ បើព្រឹទ្ធសភាសម្រេចថា គួរទុកជាការប្រញាប់ នោះព្រឹទ្ធសភាត្រូវអនុវត្តតាមប្រការ៣៧ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា គឺត្រូវចុះអត្ថបទនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះ ទៅក្នុងរបៀបវារៈពិភាក្សាមុនគេ ហើយត្រូវពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់ក្នុងរយៈពេលប្រាំថ្ងៃ ។ ប៉ុន្តែបើព្រឹទ្ធសភាយល់ថា មិនគួរទុកជាការប្រញាប់ទេនោះ ព្រឹទ្ធសភាមានរយៈពេលធម្មតាគឺមួយខែ ។

ករណីទី៤ : រាជរដ្ឋាភិបាល ឬម្ចាស់អត្ថបទនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ស្នើសុំឱ្យព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់ជាការប្រញាប់ នោះព្រឹទ្ធសភាត្រូវអនុវត្តនីតិវិធីដូចករណីទី៣ដែរ គឺព្រឹទ្ធសភាមានសិទ្ធិក្នុងការសម្រេចថា គួរយល់ព្រមតាមពាក្យសុំឬទេ? បើយល់ព្រមត្រូវពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់ក្នុងរយៈពេលប្រាំថ្ងៃ ហើយបើមិនយល់ព្រម គឺមានរយៈពេលធម្មតាមួយខែដដែល ។

XIII- អំពីការបង្វិលទៅបង្វិលមករវាងរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា

ព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យហើយឱ្យយោបល់ ក្នុងរយៈពេលមួយខែយ៉ាងយូរលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តយល់ព្រមជាលើកដំបូងរួចហើយ ព្រមទាំងលើបញ្ហាទាំងពួង ដែលរដ្ឋសភាបានដាក់ឱ្យពិនិត្យ ។ បើជាការប្រញាប់ រយៈពេលនោះត្រូវបន្ថយមកនៅត្រឹមតែប្រាំថ្ងៃ ។

បើព្រឹទ្ធសភាបានឱ្យយោបល់យល់ព្រម ឬពុំបានឱ្យយោបល់សោះ ក្នុងរយៈពេលដែលមានកំណត់ទុកហើយនោះ ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តហើយនោះ នឹងត្រូវបានយកទៅប្រកាសឱ្យប្រើ ។

បើព្រឹទ្ធសភា សុំឱ្យកែសម្រួលលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់នោះ រដ្ឋសភាត្រូវយកមកពិចារណាភ្លាមជាលើកទីពីរ ។ រដ្ឋសភាត្រូវពិនិត្យ និងសម្រេចតែត្រង់បទប្បញ្ញត្តិ ឬចំណុចណាដែលព្រឹទ្ធសភាសុំឱ្យកែសម្រួល ដោយបដិសេធចោលទាំងមូល ឬទុកជាបានការខ្លះ ។

ការបង្វិលទៅវិញទៅមករវាងព្រឹទ្ធសភា និងរដ្ឋសភា

ត្រូវធ្វើតែក្នុងរយៈពេលមួយខែ ។ រយៈពេលនេះ ត្រូវបន្ថយមកត្រឹមដប់ថ្ងៃ បើត្រូវពិនិត្យសម្រេចពីថវិកាជាតិ និងហិរញ្ញវត្ថុ ហើយមកត្រឹមតែពីរថ្ងៃ បើជាការប្រញាប់ ។

បើរដ្ឋសភាទុកឱ្យហួសរយៈពេលកំណត់ ឬពន្យាពេលដែលបានកំណត់ទុកសម្រាប់ពិនិត្យនោះ រយៈពេលជាគោលការណ៍ សម្រាប់រដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា ត្រូវបន្ថែមឱ្យស្មើគ្នាដែរ។

បើព្រឹទ្ធសភាបដិសេធសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់នោះជាអសារបង់ រដ្ឋសភាមិនអាចនឹងយកមកពិចារណាជាលើកទីពីរបានមុនរយៈពេលមួយខែទេ ។ រយៈពេលនេះ ត្រូវបន្ថយមកត្រឹមដប់ប្រាំថ្ងៃ បើពិនិត្យពីថវិកាជាតិ និងហិរញ្ញវត្ថុ ហើយមកត្រឹមតែបួនថ្ងៃ បើជាការប្រញាប់ ។

ក្នុងការពិនិត្យសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ជាលើកទីពីរនេះ រដ្ឋសភាត្រូវអនុម័តដោយវិធីបោះឆ្នោតចំហ និងយកតាមមតិភាគច្រើនដាច់ខាត ។

សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ណាដែលបានសម្រេចដូចខាងលើនេះហើយនោះ នឹងត្រូវបានយកទៅប្រកាសឱ្យប្រើ ។

គំនូសបំព្រួញអំពីការបង្វិលទៅបង្វិលមក
រវាងរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា

មាត្រា១១៣ថ្មី រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

វាក្យខណ្ឌទី៣ វាក្យខណ្ឌទី៤ និងវាក្យខណ្ឌទី៥

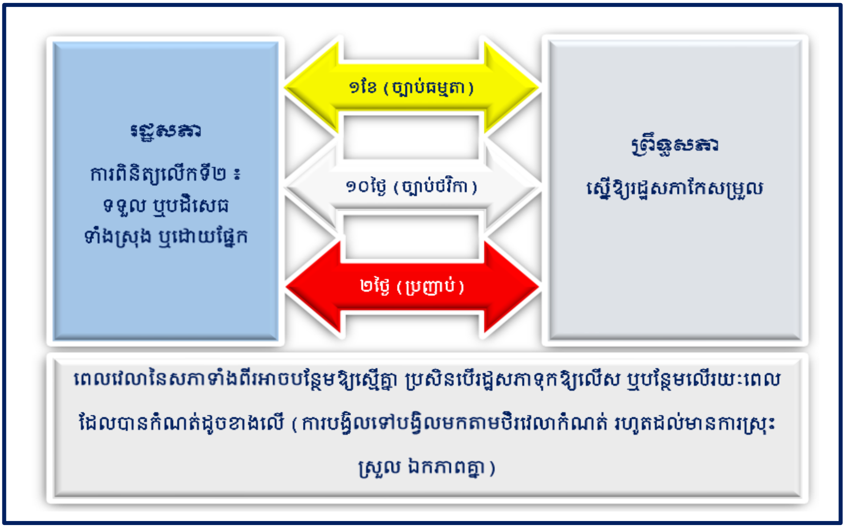

ក្នុងករណីដែលព្រឹទ្ធសភាបដិសេធ
(មាត្រា១១៣ ថ្មី វាក្យខណ្ឌទី៦ និងទី៧)

រដ្ឋសភា
មិនអាចយកមកពិចារណា
ជាលើកទី២

[១] មុន ១ ខែ (ច្បាប់ធម្មតា)

[២] មុន ១៥ ថ្ងៃ (ច្បាប់ថវិកា)

[៣] មុន ៤ ថ្ងៃ (ច្បាប់ប្រញាប់)

ព្រឹទ្ធសភា
បដិសេធចោលច្បាប់ដែល
រដ្ឋសភាបានអនុម័ត

បន្ទាប់ពីរយៈពេលកំណត់នេះ រដ្ឋសភាយកមកពិចារណាជាលើកទី២ ហើយអនុម័តសេចក្តីព្រាង ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ដោយបោះឆ្នោតចំហរ ជាមួយសំឡេងអនុម័តភាគច្រើនដាច់ខាត

XIV- **ភាពខុសគ្នារវាងរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា**

ព្រឹទ្ធសភា និងរដ្ឋសភា ជាអង្គការដែលមានអំណាចនីតិប្បញ្ញត្តិដូចគ្នា តែរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភាមានអត្តសញ្ញាណ និងសមត្ថកិច្ចខុសគ្នា ដូចខាងក្រោម ៖

រដ្ឋសភា	ព្រឹទ្ធសភា
- ចំនួន : សមាជិកយ៉ាងតិច ១២០រូប (មាត្រា៧៦ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ)	- ចំនួន : សមាជិកយ៉ាងច្រើនស្មើនឹងពាក់កណ្ដាល នៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភាទាំងមូល (មាត្រា៩៩ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ)
- ការជ្រើសតាំង : បោះឆ្នោតជាសកល	- ការជ្រើសតាំង : បោះឆ្នោតជាអសកលផង ជ្រើសតាំងដោយរដ្ឋសភាផង និងចាត់តាំងផង
- នីតិកាល : ៥ឆ្នាំ	- នីតិកាល : ៦ឆ្នាំ
- បេក្ខជន : អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតអាយុយ៉ាងតិច២៥ឆ្នាំ មានសញ្ជាតិខ្មែរតាំងពីកំណើត	- បេក្ខជន : អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត អាយុយ៉ាងតិច៤០ឆ្នាំ មានសញ្ជាតិខ្មែរតាំងពីកំណើត
- អ្នកបោះឆ្នោត : អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតមានអាយុយ៉ាងតិច១៨ឆ្នាំ	- អង្គបោះឆ្នោត : តំណាងរាស្ត្រក្នុងតំណែង និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់

	ទាំងអស់ក្នុងតំណែង
- មណ្ឌលបោះឆ្នោត : រាជធានី ខេត្ត - បោះឆ្នោតផ្តល់សេចក្តីទុកចិត្តដល់រាជរដ្ឋាភិបាលសួរដេញដោល ដាក់ញត្តិបន្ទោស និងអាចទម្លាក់សមាជិកគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ឬទម្លាក់រាជរដ្ឋាភិបាល - អាចត្រូវបានរំលាយមុនផុតនីតិកាល បើសិនរាជរដ្ឋា-ភិបាល ត្រូវបានទម្លាក់ពីរដងក្នុងរយៈពេល ១២ខែ (មាត្រា៧៨នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ)។	- មណ្ឌលបោះឆ្នោត : ភូមិភាគទាំង៨ - សម្របសម្រួលការងាររវាងរដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល ដែលជាតួនាទីនយោបាយ - មិនអាចរំលាយមុនផុតនីតិកាលបានឡើយ។
មុខងារនីតិកម្ម	
-រដ្ឋសភាពិនិត្យ និងអនុម័តលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់	-ព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំង

-រដ្ឋសភាពិភាក្សា និងអនុម័តលើខ្លឹមសារទាំងមូល លើ១មាត្រាម្តង ឬលើ១ជំពូលម្តង និងលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ទាំងមូល -សមាជិករដ្ឋសភាមួយភាគបួននៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភាទាំងមូល មានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតសើរើ ឬផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។	ពួងដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តបញ្ជូនមក -ព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់លើរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការ ការឆ្លើយបំភ្លឺរបស់តំណាងរាជរដ្ឋាភិបាលម្ចាស់សេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬបញ្ហាទាំងពួង -ព្រឹទ្ធសភាពុំមានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតសើរើ និងធ្វើវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។
មុខងារត្រួតពិនិត្យ	
-រដ្ឋសភាជ្រើសតាំងរាជរដ្ឋាភិបាល ។ រដ្ឋសភាបោះឆ្នោតទុកចិត្តដល់រាជរដ្ឋាភិបាល និងអាចទម្លាក់សមាជិកគណៈ	-ព្រឹទ្ធសភា មានភារកិច្ចសម្របសម្រួលការងារ រវាងរដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល

<table>
<tr><td>រដ្ឋមន្ត្រី ឬទម្លាក់រាជរដ្ឋា-ភិបាលពីតំណែង
-រដ្ឋសភាមានអំណាចតាមច្បាប់ ក្នុងការចោទសួរដេញដោលនិងអនុម័តញ្ញត្តិបន្ទោស ដកហូតតំណែង ឬរំលាយរដ្ឋាភិបាល ។</td><td>-ព្រឹទ្ធសភា អាចតាមដានត្រួតពិនិត្យការងារ និងការអនុវត្តច្បាប់ និងគោលនយោបាយផ្សេងៗ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។</td></tr>
<tr><td colspan="2">មុខងារតំណាង</td></tr>
<tr><td>-តំណាងរាស្ត្រដែលត្រូវបានជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោតជាសកល ក្រោយពីបានប្រកាសសុពលភាព និងស្បថចូលកាន់តំណែងរួចហើយ គឺជាតំណាងប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ពុំមែនគ្រាន់តែជាតំណាងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងមណ្ឌលរបស់នោះទេ
-ប្រធានរដ្ឋសភាត្រូវបំពេញ</td><td>-សមាជិកព្រឹទ្ធសភាក្នុងព្រឹទ្ធសភា គឺជាតំណាងរបស់ប្រជាជាតិខ្មែរទាំងមូល ពុំមែនគ្រាន់តែជាតំណាងឱ្យភូមិភាគរបស់ខ្លួននោះទេ
-ប្រធានព្រឹទ្ធសភាត្រូវបំពេញ</td></tr>
</table>

ភារកិច្ចជាប្រមុខរដ្ឋស្តីទី នៅពេលព្រះមហាក្សត្រ និងប្រធានព្រឹទ្ធសភាអវត្តមាន -ប្រធានរដ្ឋសភា គឺជាអនុប្រធានទី១ នៃក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ។	ភារកិច្ចជាប្រមុខរដ្ឋស្តីទី នៅពេលព្រះមហាក្សត្រអវត្តមាន -ប្រធានព្រឹទ្ធសភា គឺជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សារាជសម្បត្តិ ។

XV- **សេចក្តីសន្និដ្ឋាន**

ចាប់តាំងពីពេលកកើតក្នុងនីតិកាលទី១ រហូតដល់នីតិ-កាលទី២នេះ ព្រឹទ្ធសភានៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ក្នុងនាមជាចំណែកមួយនៃអង្គនីតិបញ្ញត្តិ កាន់តែមានភាពចាស់ទុំខាងនយោបាយ មានបទពិសោធន៍ មានមូលដ្ឋានចំណេះដឹងគតិយុត្ត និងមានឯកទេសប្រសើរជាងមុន ។ ព្រឹទ្ធសភាបានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ និងជាដៃគូជាមួយរដ្ឋសភាក្នុងការពិនិត្យ និងឱ្យយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ និងសេចក្តីស្នើច្បាប់ ជាតម្រូវការរបស់ជាតិ ។

បច្ចុប្បន្ន វត្តមានរបស់ព្រឹទ្ធសភានៅក្នុងតំបន់ និង

នៅលើឆាកអន្តរជាតិ ត្រូវបានគេទទួលស្គាល់យ៉ាងច្រើន តាមរយៈការចូលរួមចំណែក បំពេញកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិសំខាន់ៗជាច្រើន ដូចជាការអនុម័តសន្ធិសញ្ញា អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ កិច្ចព្រមព្រៀង និងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិទាំងឡាយ ដែលបម្រើឱ្យផលប្រយោជន៍ជាតិ តំបន់ និងអន្តរជាតិ ។

ជាមួយនឹងវឌ្ឍនភាព ក្នុងជំហានទៅមុខជាបន្តបន្ទាប់ ព្រឹទ្ធសភាត្រូវខិតខំបន្ថែម ដើម្បីលើកកម្ពស់សមត្ថភាព ប្រតិបត្តិមុខងារទាំងប្រាំ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងគុណភាពពិតប្រាកដ ដើម្បីរួមចំណែកលើកកម្ពស់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស និងនីតិរដ្ឋនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ឧបសម្ព័ន្ធ
សេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

- *លេខ : ០៣៦/០០២/២០០០ កបធ.ប ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០០*
- *លេខ : ០៣៨/០០៤/២០០០ កបធ.ប ចុះថ្ងៃទី៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០០*
- *លេខ :១៥៥/០០៣/២០១៥ កបធ.ប ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥ ។*

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

៚៚៚ ☼ ៚៚៚

សំណុំរឿង

លេខ : ០៣១ /០០៣ /២០០០

ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០០

សេចក្តីសំរេច

លេខ : ០៣៦/០០២/២០០០ កបធ.ច

ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០០

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

-បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

-បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ជស/រកម/០៤៩៨/០៦ ចុះថ្ងៃទី ៨/៤/៩៨ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

-បានឃើញបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា

-បានឃើញបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរដ្ឋសភា

-បានឃើញលិខិតលេខ ០៩៥/៥០០/ពស/ជក របស់សម្តេចប្រធានព្រឹទ្ធសភា ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០០ ស្នើសុំឱ្យក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបកស្រាយមាត្រា ១១៣ ថ្មី ជំពូកទី ៨ ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

ក្រោយពីបានស្តាប់របាយការណ៍របស់សមាជិករាយការណ៍

ក្រោយពីបានពិភាក្សាត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ហើយ

-យល់ឃើញថា ប្រធានព្រឹទ្ធសភា បានសុំក្នុងលិខិតលេខ ០៩៥/៥០០/ពស/ជក ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០០ ឱ្យក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបកស្រាយតែវាក្យខ័ណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ១១៣ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញតែប៉ុណ្ណោះ ជាពិសេសត្រង់សេចក្តីថា " បើជាការប្រញាប់ រយៈពេលនោះ ត្រូវបន្ថយមកនៅត្រឹមតែប្រាំថ្ងៃ " ។

-យល់ឃើញថា យើងអាចលើកយកពាក្យថា " បើជាការប្រញាប់ "មកពិនិត្យបាន ក្នុង ៤ ករណី គឺ :

-១-ករណីដែលក្នុងអត្ថបទនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ មានមាត្រាណាមួយចែងថា : " ច្បាប់នេះ ត្រូវបានចាត់ទុក ជាការប្រញាប់ " ។

-២-ករណីដែលមានលិខិតផ្លូវការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឬរបស់ម្ចាស់សេចក្តីស្នើច្បាប់ សុំឱ្យរដ្ឋសភាពិនិត្យសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់នោះជាការប្រញាប់ ។

-៣-ករណីដែលមានការស្នើសុំពីរដ្ឋសភា ឱ្យព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យជាការប្រញាប់ ។

-៤-ករណីដែលរាជរដ្ឋាភិបាល ឬម្ចាស់សេចក្តីស្នើច្បាប់ ស្នើសុំឱ្យព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យជាការប្រញាប់ ។

ករណីទី ១ : ករណីដែលក្នុងអត្ថបទនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ មានមាត្រាណាមួយចែងថា : " ច្បាប់នេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាការប្រញាប់ " ។

ជាបឋម យើងគួរធ្វើការវែកញែក រវាង " ការប្រញាប់ក្នុងការធ្វើច្បាប់ " ហើយនិង " ការប្រញាប់ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ " ។

" ការប្រញាប់ក្នុងការធ្វើច្បាប់ " គឺបានន័យថា រដ្ឋសភា ត្រូវខំធ្វើនិងអនុម័តច្បាប់ឱ្យបានរហ័ស ហើយច្រើនតែតាមសំណើសុំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឬម្ចាស់សេចក្តីស្នើច្បាប់ ។ ប៉ុន្តែ នេះគ្រាន់តែជាការខិតខំរបស់រដ្ឋសភា មិនមែនជាការបង្ខំរដ្ឋសភាឱ្យធ្វើតាមសំណូមពរនោះទេ ។

" ការប្រញាប់ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ " គឺក្នុងន័យដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៩៣ ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រង់សេចក្តីថា : " ប៉ុន្តែបើច្បាប់នេះបានចែងថា ជាការប្រញាប់ ច្បាប់នេះត្រូវចូលជាធរមានភ្លាម នៅទូទាំងប្រទេស ក្រោយថ្ងៃ ប្រកាសឱ្យប្រើ " ។ ពាក្យថា " ចូលជាធរមាន " គឺសំដៅលើការអនុវត្តច្បាប់ ។

ប្រការដែលមានមាត្រាណាមួយចែង ក្នុងអត្ថបទនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ថា : " ច្បាប់នេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាការប្រញាប់ " នោះ គឺសំដៅតែទៅលើ " ការប្រញាប់ ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ " ប៉ុណ្ណោះ ពីព្រោះជាខ្លឹមសារនៃសេចក្តីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់តែម្តង ដើម្បីតំរូវការអនុវត្តឱ្យស្របនឹងមាត្រា ៩៣ ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី ១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ គឺមិនមែនតាមលិខិតមួយផ្សេងដោយឡែក ដែលធ្វើឡើងដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ឬម្ចាស់សេចក្តីស្នើច្បាប់ ដើម្បីសុំឱ្យរដ្ឋសភាពិនិត្យជាការប្រញាប់ឡើយ ។

ក្នុងករណីនេះ បើមានត្រឹមតែមាត្រា ក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ចែងថា " ជាការប្រញាប់ " ប៉ុណ្ណោះ គឺមិនមែនជា " ការប្រញាប់ ក្នុងការធ្វើច្បាប់ទេ " ។ ព្រឹទ្ធសភា មានរយៈពេលធម្មតា គឺ ១ ខែ សំរាប់ពិនិត្យហើយ ឱ្យយោបល់ ។

ករណីទី ២ : រាជរដ្ឋាភិបាល ធ្វើលិខិតសុំឱ្យរដ្ឋសភាពិនិត្យសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ជាការប្រញាប់ ទោះបីក្នុងអត្ថបទនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ បានចែង ឬមិនបានចែងថា "ច្បាប់នេះត្រូវបានចាត់ទុក ជាការប្រញាប់ " ក៏ដោយ ។

ក្នុងករណីនេះ រដ្ឋសភាត្រូវសំរេច លើពាក្យសុំនោះ តាមនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងប្រការ ៤៥ និង ៤៦ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរដ្ឋសភា គឺថារាជរដ្ឋាភិបាល ឬម្ចាស់សេចក្តីស្នើច្បាប់ ត្រូវជូនហេតុផលអំពីការ

សុជាការប្រញាប់នោះ ។ ប្រធានរដ្ឋសភានាំសេចក្តីទៅថ្លែងជំរាបរដ្ឋសភា ដើម្បីសុំរដ្ឋសភាសំរេចថា យល់ព្រមទុកជាការប្រញាប់ ឬមិនយល់ព្រម ។

បើរដ្ឋសភាសំរេចយល់ព្រម ពេលនោះរដ្ឋសភាយកសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់មក ពិនិត្យពិភាក្សាមុនគេ ស្របតាមប្រការ ៤៤ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរដ្ឋសភា ។ ក្រោយបានអនុម័តយល់ព្រម លើកដំបូងហើយ រដ្ឋសភាបញ្ជូនមក ព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីពិនិត្យនិងឱ្យយោបល់ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១១៣ ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី ១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ បើគ្មានពាក្យសុំ ពីរដ្ឋសភាថា ជាការប្រញាប់ ព្រឹទ្ធសភាមាន រយៈពេលធម្មតា គឺ ១ ខែ សំរាប់ពិនិត្យនិងឱ្យយោបល់ ។

ករណីទី ៣ : ជាការត្រឹមត្រូវ រដ្ឋសភាអាចនឹងស្នើសុំឱ្យព្រឹទ្ធសភាពិនិត្យសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់នោះ " ជាការប្រញាប់ " បានដែរ នៅពេលដែលរដ្ឋសភាបញ្ជូនសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬ សេចក្តីស្នើច្បាប់ ដែលខ្លួនបានអនុម័តយល់ព្រមលើកដំបូងរួចហើយ មកព្រឹទ្ធសភា តាមមាត្រា ១១៣ ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី ១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។ ការស្នើសុំរបស់រដ្ឋសភាឱ្យព្រឹទ្ធសភា ពិនិត្យជាការប្រញាប់នេះ មាន ចែងក្នុងប្រការ ៤២ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា ។ ព្រឹទ្ធសភាត្រូវសំរេចលើពាក្យសុំនេះ តាមនីតិវិធី ដូចមានចែងក្នុងប្រការ ៤៣ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា គឺថា រដ្ឋសភាត្រូវជូនហេតុផលជាលាយ-លក្ខអក្សរ ហើយប្រធានព្រឹទ្ធសភានាំសេចក្តីទៅថ្លែងជំរាបព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីសុំព្រឹទ្ធសភាសំរេចថា យល់ព្រម ឬមិនយល់ព្រមទុកជាការប្រញាប់ ។

ដូច្នេះ វាអាស្រ័យលើព្រឹទ្ធសភាជាអ្នកសំរេច ថាគួរទុកជាការប្រញាប់ ឬមិនគួរ ទោះបីមានសំណើ ពីរដ្ឋសភាថា ទុកជាការប្រញាប់ក៏ដោយ ។ បើព្រឹទ្ធសភាយល់ថា គួរទុកជាការប្រញាប់ តាមសំណើរបស់ រដ្ឋសភា ពេលនោះ ព្រឹទ្ធសភាត្រូវអនុវត្តតាមប្រការ ៤១ នៃបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា គឺត្រូវចុះសេចក្តី ព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ក្នុងរបៀបវារៈ ពិភាក្សាមុនគេ ហើយត្រូវពិនិត្យនិងឱ្យយោបល់ ក្នុង រយៈពេលប្រាំថ្ងៃ ដើម្បីឱ្យស្របនឹងមាត្រា ១១៣ ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី ១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ បើព្រឹទ្ធសភាយល់ ថា មិនគួរទុកជាការប្រញាប់ទេ ព្រឹទ្ធសភាមានរយៈពេល១ ខែ ដូចធម្មតា សំរាប់ពិនិត្យនិងឱ្យយោបល់។

ករណីទី ៤ : រដ្ឋសភាពុំបានសុំទេ ប៉ុន្តែរាជរដ្ឋាភិបាល ឬម្ចាស់សេចក្តីស្នើច្បាប់សុំឱ្យព្រឹទ្ធសភា ពិនិត្យជាការប្រញាប់ ។ នីតិវិធី ដូចក្នុងករណីទី ៣ ដែរ គឺ ត្រូវអនុវត្តប្រការ ៤១ ៤២ និង ៤៣ នៃ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងព្រឹទ្ធសភា។ ព្រឹទ្ធសភា ជាអ្នកសំរេចខ្លួនឯងថា គួរយល់ព្រមតាមសុំឬទេ ។ បើយល់ព្រម ត្រូវពិនិត្យនិងឱ្យយោបល់ ក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ ។ ប៉ុន្តែ បើមិនយល់ព្រមទេ ព្រឹទ្ធសភាមានរយៈពេល ធម្មតា គឺ ១ ខែ ដដែល ។

តាមការវិភាគទាំង ៤ ករណីខាងលើនេះមក ព្រឹទ្ធសភាមានរយៈពេលធម្មតា ១ ខែ ក្នុងការ ពិនិត្យនិងឱ្យយោបល់ លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬសេចក្តីស្នើច្បាប់ ។ ក្នុងករណីដែលមានពាក្យសុំពីរដ្ឋសភា

ពីរាជរដ្ឋាភិបាល ឬពីម្ចាស់សេចក្ដីស្នើច្បាប់ ឱ្យពិនិត្យជាការប្រញាប់ ព្រឹទ្ធសភាមានអំណាចសំរេចខ្លួនឯងថា ត្រូវទុក ឬមិនត្រូវទុកជាការប្រញាប់ ។

-យល់ឃើញថា របៀបគិតរយៈពេល ឬរបៀបរាប់ថ្ងៃ ពុំមានចែងក្នុងច្បាប់ណាមួយឱ្យបានច្បាស់លាស់ទេក្នុងប្រទេសយើង ។ តាមទម្លាប់រដ្ឋបាលក្ដី តុលាការក្ដី គេមានរបៀបរាប់ថ្ងៃ និងរយៈពេល ពីរយ៉ាង គឺៈ

១-របៀបរាប់រយៈពេលគត់ (ជាភាសាបារាំងគេហៅថា "délai franc") ។

២-របៀបរាប់រយៈពេលមិនគត់ (ជាភាសាបារាំង គេហៅថា " délai non franc ") ។

<u>របៀបរាប់ទី ១ : រយៈពេលគត់</u>

គឺគេមិនរាប់ថ្ងៃទទួល (ឯកសារ) ដែលភាសាឡាតាំងហៅថា " dies a quo " និងថ្ងៃដែលត្រូវផុត ដែលភាសាឡាតាំងហៅថា " dies ad quem " ។ ឧបមាថា រយៈពេលគត់ ៥ ថ្ងៃ ។ ថ្ងៃទទួលឯកសារគឺថ្ងៃទី ៥ មិថុនា ហើយនិងថ្ងៃដែលត្រូវផុតគឺថ្ងៃទី ១០ មិថុនា ។ គេមិនរាប់ថ្ងៃទី ៥ មិថុនា ទេ គឺគេចាប់រាប់ពីថ្ងៃទី ៦ មិថុនាទៅ ។ គេមិនរាប់ ថ្ងៃទី ១០ មិថុនា ដែលជាថ្ងៃត្រូវផុតទេ គឺគេរាប់ថ្ងៃទី ១១ មិថុនា ទើបចប់ផុតបរិបូរណ៍ ។ ហើយ គេរាប់ពីម៉ោង ១២ យប់ (ម៉ោងសូន្យ) ដល់ម៉ោង ១២ យប់ សំរាប់រាប់មួយថ្ងៃពេញ ។

ដូច្នេះ ក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើនេះ គេត្រូវរាប់ ថ្ងៃទី ១១ មិថុនា រហូតដល់ម៉ោង ១២ យប់ ទើបផុតរយៈពេលគត់ ៥ ថ្ងៃ ។

<u>របៀបរាប់ទី ២ : រយៈពេលមិនគត់</u>

គឺគេមិនរាប់ថ្ងៃទទួល (ឯកសារ) ដូចគ្នានឹងរបៀបរាប់ទី ១ ដែរ ។ ប៉ុន្តែ គេរាប់ថ្ងៃដែលត្រូវផុត គឺថ្ងៃទី ១០ មិថុនា រហូតដល់ម៉ោង ១២ យប់ ។

ក្នុងករណីគ្មានការប្រញាប់ គេប្រើរបៀបរាប់ទី ១ ។ រយៈពេលនេះ ច្រើនតែវែង ដូចជា ១ ខែ ឬ ២ ខែ ។ល។

ក្នុងករណី " ការប្រញាប់ " គេប្រើរបៀបទី ២ ។ រយៈពេលនេះច្រើនតែខ្លី ដូចជា ៥ ថ្ងៃ ឬរាប់ម៉ោង (៤៨ ម៉ោង ឬ ៧២ ម៉ោង ។ល។) គេច្រើនប្រើរបៀបរាប់នេះ សំរាប់កិច្ចការដែលប្រញាប់ ដូចក្នុងករណី ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រជាដើម ។

ក្នុងករណីដែលច្បាប់បានចែងថា " ថ្ងៃគត់ " គេត្រូវអនុវត្តរបៀបរាប់ទី១ គឺ រយៈពេលគត់ ។

របៀបរាប់ថ្ងៃទាំងពីរយ៉ាងនេះ ប្រទេសយើងធ្លាប់ប្រើកាលក្នុងសម័យមុនមានចំបាំង (ឆ្នាំ ១៩៧០) ហើយប្រទេសជាច្រើនក្នុងលោកក៏គេប្រើដែរ ដូចជាប្រទេសបារាំងជាដើម ។

យោងតាមទម្លាប់នេះ មាត្រា ១១៣ ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី ១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញដែលបានបញ្ជាក់ច្បាស់ថា " បើជាការប្រញាប់ រយៈពេលនោះត្រូវបន្ថយមកត្រឹមតែប្រាំថ្ងៃ " បានន័យថា ព្រឹទ្ធសភាត្រូវប្រើ

របៀបរាប់ទី ២ គឺថារបៀបរាប់រយៈពេលមិនគត់ ។

បើថ្ងៃចុងក្រោយដែលត្រូវចប់ ធ្លាក់ចំថ្ងៃឈប់សំរាក ដូចជាថ្ងៃសៅរ៍ អាទិត្យ ឬថ្ងៃបុណ្យដែលច្បាប់អនុញ្ញាតឱ្យឈប់ គេត្រូវរំកិលថ្ងៃនោះរហូតដល់ថ្ងៃចូលធ្វើការទី ១ ពេញមួយថ្ងៃទៀត ។ ប៉ុន្តែបើថ្ងៃឈប់សំរាកស្ថិតនៅចន្លោះថ្ងៃទទួលឯកសារ " dies a quo " និងថ្ងៃផុតកំណត់ " dies ad quem " រយៈពេល (៥ ថ្ងៃ) នោះ ឥតមានប្រែប្រួលឡើយ គឺថាគ្មានរកយកថ្ងៃធ្វើការណាមកជំនួសបានទេ ។ នេះជាទម្លាប់ដែលគេតែងប្រតិបត្តិតាម ជាទូទៅ សឹងតែគ្រប់ប្រទេស ។

សំរេច

មាត្រា ១ - មាត្រា ១១៣ ថ្មី វាក្យខ័ណ្ឌទី ១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ទាក់ទងនឹងឃ្លាថា " បើជាការប្រញាប់រយៈពេលនោះត្រូវបន្ថយមកនៅត្រឹមតែប្រាំថ្ងៃ " ត្រូវបកស្រាយ ដូចមានចែងក្នុងមូលបទខាងលើ ចំពោះការប្រញាប់ និងរយៈពេល ។

មាត្រា ២- សេចក្ដីសំរេចនេះ ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី ១៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០០ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ជាសេចក្ដីសំរេចស្ថាពរ បិទផ្លូវតវ៉ា ហើយមានអានុភាពអនុវត្តទៅលើអំណាចទាំងអស់ ដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងត្រូវចុះផ្សាយក្នុងរាជកិច្ច ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០០

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

ប្រធាន

ចាន់ សុខ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សំណុំរឿង

លេខ : ០៣៥ / ០០៧ / ២០០០

ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០០

សេចក្តីសំរេច

លេខ : ០៣៨/០០៤/២០០០ កបធ.ច

ចុះថ្ងៃទី ០៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០០

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

-បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

-បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ជស /រកម/០៤៩៨/០៦ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៩៨ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

-បានឃើញលិខិតលេខ ២៥៨/១០០០/ពស/អគ ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០០ របស់សម្តេចប្រធានព្រឹទ្ធសភា សុំឱ្យក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបកស្រាយមាត្រា ១១២ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលទទួលបានទៅអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន នៃ ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ នាថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០០

-បានឃើញឯកសារទទួលពីរដ្ឋសភា ទាក់ទងនឹងការពិភាក្សាលើមាត្រា ១១២ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

-ក្រោយពីបានស្តាប់របាយការណ៍របស់សមាជិករាយការណ៍

-ក្រោយពីបានពិភាក្សាត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ហើយ

-យល់ឃើញថា មាត្រា ៩៩ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានចែងជាអាទិ៍ថា ព្រឹទ្ធសភា ជាអង្គការដែលមានអំណាចនីតិបញ្ញត្តិ ។

-យល់ឃើញថា ការងារក្នុងក្របខ័ណ្ឌនីតិបញ្ញត្តិរបស់ព្រឹទ្ធសភា ត្រូវបានចែងក្នុងមាត្រា ១១៣ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរួចហើយ ដូច្នេះមាត្រា ១១២ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលចែងថា " *ព្រឹទ្ធសភាមានភារកិច្ចសម្របសម្រួលការងាររវាងរដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល* " គឺជាតួនាទីនយោបាយរបស់ព្រឹទ្ធសភា ។

-យល់ឃើញថា ព្រឹទ្ធសភាមានភារកិច្ចជួយសម្របសម្រួលការងាររដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បី

ជួយរកដំណោះស្រាយវិបត្តិនយោបាយ នៅពេលណាដែលវិបត្តិនេះកើតឡើង ។ ការងារនេះមានវិសាលភាពទូលំទូលាយ មិនអាចកំរិតព្រំដែនតាមលិខិតបទដ្ឋានអ្វីបានទេ ហើយក៏មិនអាចចែងជាច្បាប់អ្វីបន្ថែមទៀតពីលើមាត្រា ១១២ ថ្មីដែរ ។

-យល់ឃើញថា មាត្រា ១១២ ថ្មី បានផ្តល់សិទ្ធិអំណាចជូនព្រឹទ្ធសភា អាចធ្វើអន្តរាគមន៍គ្រប់ពេលវេលា ចូលទៅជួយដោះស្រាយវិបត្តិតូច ឬ ធំ ក្នុងកិច្ចការនយោបាយរវាងរដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាលតាមមធ្យោបាយផ្សេងៗដែលមាន ដោយពុំកំរិតក្របខ័ណ្ឌនៃពេលវេលាឡើយ ។ មាត្រា ១១២ ថ្មី បានផ្តល់កិត្តិយស និងការទុកចិត្តជូនព្រឹទ្ធសភា ជាហេតុបញ្ជាក់ថា តួនាទីសម្របសម្រួលផ្នែកនយោបាយរបស់ព្រឹទ្ធសភា មានសារៈសំខាន់ណាស់ សំរាប់អាយុជីវិតរបស់ប្រទេសជាតិ ។

-យល់ឃើញថា ព្រឹទ្ធសភាមានភាពចាស់ទុំខាងនយោបាយ ដូច្នេះតួនាទីសម្របសម្រួលខាងនយោបាយ នៃព្រឹទ្ធសភា ពិតជាត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ ដោយរដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល ។

-យល់ឃើញថា តួនាទីនយោបាយរបស់ព្រឹទ្ធសភា ពុំមានអំណាចចាប់បង្ខំឱ្យរដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល ធ្វើតាមព្រឹទ្ធសភាឡើយ ។ ការសម្របសម្រួលរបស់ព្រឹទ្ធសភា អាចចាត់ទុកថា បានលទ្ធផលជាវិជ្ជមាន លុះត្រាតែរដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាលព្រមព្រៀងស្រុះស្រួលគ្នា ។

សំរេច

មាត្រា ១ -ក្នុងន័យដូចបានបកស្រាយក្នុងមូលបទខាងលើ ភារកិច្ចរបស់ព្រឹទ្ធសភា ក្នុងការសម្របសម្រួលការងាររវាងរដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១១២ ថ្មី នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ គឺជាតួនាទីនយោបាយរបស់ព្រឹទ្ធសភា ។

មាត្រា ២ -សេចក្តីសំរេចនេះ ធ្វើឡើងនៅរាជធានីភ្នំពេញថ្ងៃទី ០៨ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០០ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គ នៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ជាសេចក្តីសំរេចស្ថាពរ បិទផ្លូវតវ៉ា ហើយមានអានុភាពអនុវត្តទៅលើអំណាចទាំងអស់ ដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងត្រូវចុះផ្សាយក្នុងរាជកិច្ច ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៨ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០០

ជ.ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

ប្រធាន

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

សំណុំរឿង

លេខ : ២៥៦/០០៣/២០១៥

ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥

សេចក្តីសម្រេច

លេខ : ១៥៥/០០៣/២០១៥ កបធ.ច

ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ជស/រកម/០៤៩៨/០៦ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៩៨ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១០៧/០០៥ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៧ ប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
- បានឃើញលិខិតលេខ ១០៨/០៧១៥/ពស/នវ ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥ របស់សម្តេចវិបុលសេនាភក្តី **សាយ ឈុំ** ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្នើសុំក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបកស្រាយមាត្រា៩១ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានទទួលលិខិតខាងលើនេះនៅថ្ងៃទី០៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥ វេលាម៉ោង ១៥ និង ៥១ នាទី។

ក្រោយពីបានស្តាប់របាយការណ៍របស់សមាជិករាយការណ៍

ក្រោយពីបានពិភាក្សាត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ហើយ

- យល់ឃើញថា លិខិតលេខ ១០៨/០៧១៥/ពស/នវ ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥ របស់សម្តេចវិបុលសេនាភក្តី **សាយ ឈុំ** ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ដែលស្នើសុំក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបកស្រាយមាត្រា៩១ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានធ្វើឡើងស្របនឹងវាក្យខណ្ឌទី១ មាត្រា១៣៦ថ្មី

អាគារស វិមានរដ្ឋចំការមន មហាវិថីព្រះនរោត្តម សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន ភ្នំពេញ
ទូរស័ព្ទ/ ទូរសារ : (៨៥៥) ២៣ ៧២០ ៩១៣. E-mail: sgcc@camnet.com.kh/ info@ccc.gov.kh, Website :http://www.ccc.gov.kh

មាត្រា១៤១ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងមាត្រា១៥ថ្មី មាត្រា១៨ថ្មីនៃច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ។ ដូច្នេះ ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញអាចទទួលយកសំណើសុំបកស្រាយមាត្រា៩១ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នេះមកពិនិត្យបាន

- យល់ឃើញថា មាត្រា៩១ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មាន២វាក្យខណ្ឌ ដែលចែងថា :

"សមាជិកព្រឹទ្ធសភា សមាជិករដ្ឋសភា និងនាយករដ្ឋមន្ត្រី មានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើច្បាប់ ។ តំណាងរាស្ត្រមានសិទ្ធិស្នើធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ ប៉ុន្តែសំណើនេះមិនអាចទទួលយកបានទេ បើវិសោធនកម្មនោះសំដៅបន្ថយប្រាក់ចំណូលសាធារណៈ ឬបន្ថែមបន្ទុកលើប្រជាពលរដ្ឋ ។"

វាក្យខណ្ឌទី១នៃមាត្រា៩១ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ បានកំណត់អំពីសិទ្ធិរបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា សមាជិករដ្ឋសភា និងនាយករដ្ឋមន្ត្រី ក្នុងការផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើច្បាប់ ។ វាក្យខណ្ឌទី១នេះ មានន័យថា :

- សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ១រូប ឬច្រើនរូប មានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ និងមានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ណាមួយដែលកំពុងនៅជាធរមាន ។
- សមាជិករដ្ឋសភា ១រូប ឬច្រើនរូប មានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ និងមានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ណាមួយដែលកំពុងនៅជាធរមាន ។
- សមាជិកព្រឹទ្ធសភានិងសមាជិករដ្ឋសភា មានសិទ្ធិរួមគ្នាផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ ឬមានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើសេចក្តីស្នើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ណាមួយដែលកំពុងនៅជាធរមាន ។

ការផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើច្បាប់ និងការផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ណាមួយដែលកំពុងនៅជាធរមាន ពីសំណាក់សមាជិកព្រឹទ្ធសភា ឬពីសមាជិករដ្ឋសភា ឬពីសមាជិកព្រឹទ្ធសភា និងសមាជិករដ្ឋសភារួមគ្នាជាហត្ថលេខី ត្រូវធ្វើជាសេចក្តីស្នើច្បាប់ និងត្រូវបំពេញទម្រង់បែបបទទៅតាមនីតិវិធីនៃការធ្វើច្បាប់ ។

- នាយករដ្ឋមន្ត្រីមានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ និងមានសិទ្ធិផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មច្បាប់ណាមួយដែលកំពុងនៅជាធរមាន ។ នាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រូវធ្វើជាសេចក្តីព្រាងច្បាប់ និងត្រូវបំពេញទម្រង់បែបបទទៅតាមនីតិវិធីនៃការធ្វើច្បាប់ ។

វាក្យខណ្ឌទី២នៃមាត្រា៩១ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ មានន័យថា ជាការបញ្ជាក់បន្ថែមទៅលើខ្លឹមសារនៃវាក្យខណ្ឌទី១ ដោយហាមតំណាងរាស្ត្រមិនឱ្យធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ដែលសំដៅបន្ថយប្រាក់ចំណូលសាធារណៈ ឬបន្ថែមបន្ទុកលើប្រជាពលរដ្ឋ។

- យល់ឃើញថា តាមការបកស្រាយខាងលើនេះ សមាជិកព្រឹទ្ធសភាមានសិទ្ធិស្នើធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់បាន ។

សម្រេច

មាត្រា ១.- មាត្រា៩១ថ្មីនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវបានបកស្រាយដូចមានចែងក្នុងមូលបទខាងលើ ។

មាត្រា ២.- សេចក្ដីសម្រេចនេះ ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥ ក្នុងកិច្ចប្រជុំពេញអង្គនៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ជាសេចក្ដីសម្រេចស្ថាពរ បិទផ្លូវតវ៉ា ហើយមានអានុភាពអនុវត្តទៅលើអំណាចទាំងអស់ដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងត្រូវចុះផ្សាយក្នុងរាជកិច្ច ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥

ជ. ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ

ប្រធាន

ឯក សំអុល

បោះពុម្ពផ្សាយដោយ
អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា

វិមានរដ្ឋចំការមន, មហាវិថីព្រះនរោត្តម, ភ្នំពេញ
ទូរសារៈ (៨៥៥-២៣) ២១១ ៤៤៦ / (៨៥៥-២៣) ២១១ ៤៤១
Email: oum_sarith@camnet.com.kh
Website : www.senate.gov.kh